

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

заступник директора
з навчальної роботи

 Олена СЕРГІЄНКО
30.08.2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ХІРУРГІЯ»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ
СТУПІНЬ:

Фаховий молодший бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ:

22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ:

223 Медсестринство

(код і назва спеціальності)

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАМА:

Акушерська справа

Робоча програма складається з наступних структурних підрозділів:

1. Опис навчальної дисципліни
2. Пояснювальна записка (мета та завдання навчальної дисципліни).
3. Очікувані результати навчання.
4. Структура навчальної дисципліни.
5. Тематичні плани з навчальної дисципліни:
 - 5.1. Тематичний план з навчальної дисципліни.
 - 5.2. Тематичний план лекційних занять.
 - 5.3. Тематичний план практичних занять.
 - 5.4. Тематичний план самостійної позааудиторної роботи здобувачів освіти.
 - 5.5. Тематичний план консультативних занять.
 - 5.6. Перелік практичних навичок.
 - 5.7. Перелік практичних навичок для тренажерного курсу.
6. Зміст навчальної програми.
 - 6.1. Зміст навчальної програми.
 - 6.2. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.
7. Перелік питань до складання екзамену.
 - 7.1. Перелік питань до складання екзамену.
 - 7.2. Перелік практичних навичок до семестрового екзамену.
8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти.
9. Форми та система забезпечення якості сформованих компетентностей та результатів навчання.
10. Список рекомендованої літератури: основна, допоміжна.
11. Інформаційні ресурси (Internet).
12. Методичне забезпечення.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Хірургія»

Найменування показників	Освітньо-професійний ступінь. Галузь знань. Спеціальність.	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 9	Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр	Нормативна (за вибором)	
	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)		
	Спеціальність 223 «Медсестринство» (шифр і назва)		
Модулів –	Освітньо-професійна програма «Акушерська справа»	Рік підготовки:	
Змістових модулів –			-й
		2- й	-й
		3 -й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) _____ _____		Лекції:	
		10 - год.	год.
		14 - год.	год.
		16 – год.	год.
		Практичні:	
		40 - год.	год.
Загальна кількість годин - 270		56 - год.	год.
		44 - год.	год.
		Семінарські:	
		год.	год.
		год.	год.
	Лабораторні:		
	год.	год.	
	год.	год.	
	Самостійна робота:		
	40 - год.	год.	
20 - год.	год.		
30 – год.	год.		
Тижневих годин: аудиторних – самостійної роботи студента –	Індивідуальні завдання:		
	год.		
	Вид контролю:		
	Кваліфікація	Екзамен	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з навчальної дисципліни «Хірургія» складено для КЗ КОР «БЦ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»

Програмою передбачено вивчення навчальної дисципліни упродовж двох років (III, IV, V семестрах).

Навчальна дисципліна розглядається як складова змісту навчальної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти з циклу професійної та практичної підготовки і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Основним завданням викладача є формування у здобувачів фахової передвищої освіти клінічних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності (житті). Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; виставлення відповідної оцінки.

Для оцінювання процесу та результатів вивчення «Хірургії» розроблені чіткі, зрозумілі і відомі здобувачам фахової передвищої освіти критерії, відповідно до яких виставляється оцінка, і використовуються при цьому такі методи, як: усне опитування, тестування, виконання завдань та розв'язування ситуаційних задач, виконання практичних навичок та маніпуляцій, робота на тренажерах, складання заліку та екзамену.

Мета вивчення дисципліни «Хірургії» — підготувати здобувачів фахової передвищої освіти за ОПП «Акушерська справа» до самостійної роботи в умовах ФАПу, для роботи в закладах охорони здоров'я, навчити їх діагностувати невідкладні хірургічні стани та вчасно надавати кваліфіковану першу медичну допомогу.

Практична робота медичного працівника, незалежно від його вузького фаху, містить елементи хірургічної діяльності.

Викладання дисципліни повинно базуватися на сучасних стандартах освіти, застосуванні новітніх інформаційних технологій і мати тісний зв'язок з іншими дисциплінами. Навчальна програма з хірургії для здобувачів фахової передвищої освіти за ОПП «Акушерська справа» побудована так, що в ній раціонально поєднуються елементи хірургічної діяльності, основні їх напрями з основами клінічної хірургії. Особливе значення надається діагностиці на догоспітальному етапі та долікарській медичній допомозі. Дії здобувачів фахової передвищої освіти за ОПП «Акушерська справа» повинні бути свідомими, ґрунтуватися на знаннях суті та механізму розвитку захворювань і розумінні впливу на організм маніпуляцій та медикаментів.

Велика роль поряд з лекціями та навчальною практикою під керівництвом викладача й практичними заняттями надається самостійній роботі здобувачів фахової передвищої освіти, метою якої є поглиблення та систематизація знань, закріплення і вдосконалення практичних навичок, вивчення сучасних аспектів і проблем медицини. Для проведення позааудиторної самостійної роботи передбачається робота в читальних залах бібліотек, робота в комп'ютерних класах з електронними підручниками, написання рефератів, науково-дослідна робота здобувачів освіти, самостійна робота здобувачів фахової передвищої освіти з хворими в закладах охорони здоров'я, у тренажерних кабінетах.

У змісті програми розкрито питання для самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти у тих темах, в яких не передбачені лекційні заняття.

Відповідний рівень підготовки здобувачів фахової передвищої освіти за ОПП «Акушерська справа» може забезпечити тільки якісна організація навчального процесу з використанням сучасних методів навчання, в тому числі модульного, евристичного, ігрових, інформаційних технологій, ситуаційного навчання (кейс-методу), системи розвивального навчання, а також належної матеріальної бази.

Вивчення дисципліни закінчується семестровим екзаменом. Теоретичні знання можна контролювати будь-яким способом (усне опитування, тестовий, письмовий або

комп'ютерний контроль).

На вивчення курсу відводиться 270 год, з них 40 — лекції, 140 — навчальна практика під керівництвом викладача та 90 год — самостійна робота.

У разі потреби обґрунтовані зміни змісту програми (до 15 %) можуть вноситися цикловими комісіями і затверджуватися керівництвом навчального закладу.

Завданнями викладача, реалізація яких забезпечить досягнення цієї мети, є:

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

- елементи хірургічної діяльності (асептики, знеболювання, гемостаз, переливання крові, десмургію тощо);
- основні принципи обстеження хірургічного пацієнта, оцінювання загального стану, діагностику ушкоджень і хірургічних захворювань;
- принципи та методи першої медичної допомоги;
- основи профілактики захворювань, ушкоджень і догляду за пацієнтами.

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

- дотримуватися правил асептики на будь-якій ділянці роботи згідно з основними наказами МОЗ України;
- працювати на посаді операційної та перев'язувальної медичної сестри;
- оцінювати загальний стан пацієнта, місцеві зміни, діагностувати хірургічні захворювання та невідкладні стани.

Здобувачі фахової передвищої освіти мають бути поінформовані про:

- сучасні досягнення хірургії;
- чинні накази та інструктивні листи МОЗ України;
- стан хірургічної допомоги в регіоні.

3. Очікувані результати навчання

Відповідно до наказу № 1202 від 09.11.2021 «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», в результаті вивчення курсу «Хірургія» здобувач з фахової передвищої освіти за ОПП «Акушерська справа» повинен володіти такими предметними компетентностями:

Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність:	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності:	<p>ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7 Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.</p>
Спеціальні компетентності:	<p>СК 1 Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.</p> <p>СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.</p> <p>СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.</p> <p>СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.</p> <p>СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його</p>

	<p>проблем зі здоров'ям.</p> <p>СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.</p> <p>СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.</p> <p>СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.</p> <p>СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.</p> <p>СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.</p> <p>СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).</p> <p>СК 13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.</p> <p>СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.</p> <p>СК 15 Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію.</p>
--	--

Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 14. Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

Оволодівши зазначеними вище компетентностями, здобувачі фахової передвищої освіти:

повинні знати:

- елементи хірургічної діяльності (асептику, знеболювання, гемостаз, переливання крові, десмургію тощо);
- основні принципи обстеження хірургічного пацієнта, оцінювання загального стану, діагностику ушкоджень і хірургічних захворювань;
- принципи та методи першої медичної допомоги;
- основи профілактики захворювань, ушкоджень і догляду за пацієнтами.

повинні вміти:

- дотримуватися правил асептики на будь-якій ділянці роботи згідно з основними наказами МОЗ України;
- працювати на посаді операційної та перев'язувальної медичної сестри;
- оцінювати загальний стан пацієнта, місцеві зміни, діагностувати хірургічні захворювання та невідкладні стани.

мають бути поінформовані про:

- сучасні досягнення хірургії;
- чинні накази та інструктивні листи МОЗ України;
- стан хірургічної допомоги в регіоні.

4. Структура навчальної дисципліни

«Хірургія»

Семестри	Всього годин	Розподіл навчального часу за видами занять					Семестрова атестація (залік, екзамен)	По завершенню вивчення навчальної дисципліни (вид практики) виробнича, переддипломна, кількість годин	
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	СРС		Вид практики	Кількість годин
I	-	-	-	-	-	-	-	-	
II	-	-	-	-	-	-	-	-	
III	90	10	40	-	-	40	-	-	
IV	90	14	56	-	-	20	-	-	
V	90	16	44	-	-	30	Семестровий екзамен	-	
VI	-	-	-	-	-	-	-	-	
Усього	270	40	140	-	-	90	-	-	

5.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

з навчальної дисципліни

«Хірургія»

освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
III семестр					
1	Вступ	2	—	—	2
2	Профілактика хірургічної інфекції	18	4	8	6
3	Охорона праці в галузі	2	—	—	2
4	Гемостаз	16	2	8	6
5	Десмургія	17	1	8	8
6	Оперативна хірургічна техніка	17	1	8	8
7	Інфузійна терапія	18	2	8	8
Усього		90	10	40	40
IV семестр					
8	Знеболювання: загальне та місцеве	12	2	8	2
9	Загальні принципи першої медичної допомоги. Амбулаторна хірургія	7	1	4	2
10	Деонтологія в хірургії	2	-	—	2
11	Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний та післяопераційний періоди	15	1	12	2
12	Закриті механічні ушкодження (травми)	8	2	4	2
13	Відкриті механічні ушкодження (рани)	8	2	4	2
14	Термічні ушкодження. Електротравма	12	2	8	2
15	Хірургічна інфекція	12	2	8	2
16	Пухлини	7	1	4	2
17	Змертвіння	7	1	4	2
Усього		90	14	56	20
V семестр					
18	Ушкодження й захворювання голови та обличчя	10	2	4	4
19	Ушкодження та захворювання органів ший	10	2	4	4
20	Ушкодження та захворювання грудної клітки й органів грудної порожнини	16	2	8	6
21	Ушкодження та захворювання органів черевної порожнини	18	4	8	6
22	Хірургічні захворювання прямої кишки	7	1	4	2
23	Урологічні захворювання	7	1	4	2
24	Ушкодження та захворювання хребта і таза	8	2	4	2
25	Ушкодження та захворювання кінцівок. Синдром тривалого здавлювання	7	1	4	2
26	Захворювання судин	7	1	4	2
Усього		90	16	44	30
Усього		270	40	140	90

5.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

№ з/п	Тема	Кількість годин
III семестр		
1.	Профілактика хірургічної інфекції.	4
2.	Гемостаз.	2
3.	Десмургія.	1
4.	Оперативна хірургічна техніка.	1
5.	Інфузійна терапія.	2
	Усього	10
IV семестр		
6.	Знеболювання: загальне та місцеве.	2
7.	Загальні принципи першої медичної допомоги. Амбулаторна хірургія. Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний період, післяопераційний період.	2
8.	Закриті механічні ушкодження (травми).	2
9.	Відкриті механічні ушкодження (рани).	2
10.	Термічні ушкодження . Електротравма.	2
11.	Хірургічна інфекція.	2
12.	Пухлини.	1
13.	Змертвіння.	1
	Усього	14
V семестр		
14.	Ушкодження й захворювання голови та обличчя.	2
15.	Ушкодження та захворювання органів шії.	2
16.	Ушкодження та захворювання грудної клітки й органів грудної порожнини.	2
17.	Ушкодження та захворювання органів черевної порожнини.	4
18.	Хірургічні захворювання прямої кишки.	1
19.	Урологічні захворювання.	1
20.	Ушкодження та захворювання хребта і таза	2
21.	Ушкодження та захворювання кінцівок. Синдром тривалого здавлювання.	1
22.	Захворювання судин.	1
	Усього	16
	Усього	40

**5.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»**

№ з/п	Тема	Кількість годин
III семестр		
1.	Профілактика хірургічної інфекції. <i>Асептика.</i>	4
2.	Профілактика хірургічної інфекції. <i>Антисептика.</i>	4
3.	Гемостаз. <i>Класифікація кровотеч, клінічні та лабораторні критерії оцінки крововтрати. Синдром гострої анемії, геморагічний шок.</i>	4
4.	Гемостаз. <i>Тимчасова й остаточна зупинка кровотечі. Фізичні, хімічні, біологічні і механічні методи. Перша допомога під час зовнішніх і внутрішніх кровотеч на етапах надання медичної допомоги.</i>	4
5.	Десмургія. <i>М'які пов'язки.</i>	4
6.	Десмургія. <i>Тверді пов'язки.</i>	4
7.	Оперативна хірургічна техніка. <i>Вивчення хірургічного інструментарію — загального.</i>	4
8.	Оперативна хірургічна техніка. <i>Вивчення хірургічного інструментарію — спеціального.</i>	4
9.	Інфузійна терапія. <i>Основи ізосерології. Догляд за хворими під час і після гемотрансфузії.</i>	4
10.	Інфузійна терапія. <i>Ускладнення в разі переливання крові та кровозамінників, перша медична допомога при цьому.</i>	4
Усього		40
IV семестр		
11.	Знеболювання: загальне та місцеве. <i>Загальне знеболення.</i>	4
12.	Знеболювання: загальне та місцеве. <i>Місьцеве знеболення.</i>	4
13.	Загальні принципи першої медичної допомоги. Амбулаторна хірургія.	4
14.	Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний період. Післяопераційний період.	4

	<i>Діагностичні завдання в хірургічній роботі акушерки. Методи обстеження хірургічного пацієнта.</i>	
15.	Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний період. Післяопераційний період. <i>Поняття про передопераційний період, його мета, завдання.</i>	4
16.	Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний період. Післяопераційний період. <i>Післяопераційний період, його фази, варіанти перебігу. Післяопераційні ускладнення.</i>	4
17.	Закриті механічні ушкодження (травми).	4
18.	Відкриті механічні ушкодження (рани).	4
19.	Термічні ушкодження. Електротравма. <i>Опіки, їх класифікація. Термічні опіки. Хімічні опіки. Електротравма.</i>	4
20.	Термічні ушкодження. Електротравма. <i>Види холодової травми: відмороження, замерзання.</i>	4
21.	Хірургічна інфекція. <i>Гостра гнійна інфекція. Гостра анаеробна інфекція.</i>	4
22.	Хірургічна інфекція. <i>Загальна гнійна інфекція (сепсис). Специфічна хірургічна інфекція.</i>	4
23.	Пухлини.	4
24.	Змертвіння.	4
	Усього	56
IV семестр		
25.	Ушкодження та захворювання голови та обличчя.	4
26.	Ушкодження та захворювання органів шиї.	4
27.	Ушкодження та захворювання органів грудної клітки та органів грудної порожнини. <i>(Закриті ушкодження органів грудної клітки. Проникні й непроникні поранення грудної клітки та органів грудної порожнини; гнійно-запальні захворювання плеври та легень)</i>	4
28.	Ушкодження та захворювання органів грудної клітки та органів грудної порожнини. <i>(Запальні захворювання грудної залози: гострий лактаційний і гострий гнійний мастит. Доброякісні та злоякісні пухлини грудної залози)</i>	4
29.	Ушкодження та захворювання органів черевної порожнини <i>(Обстеження пацієнтів, основні інструментальні та лабораторні методи дослідження. Грижі живота. «Гострий живіт». Перитоніт.)</i>	4
30.	Ушкодження та захворювання органів черевної порожнини <i>(Запальні захворювання органів черевної порожнини)</i>	4
31.	Хірургічні захворювання прямої кишки.	4

32.	Урологічні захворювання.	4
33.	Ушкодження та захворювання хребта і таза.	4
34.	Ушкодження та захворювання кінцівок. Синдром тривалого здавлювання.	4
35.	Захворювання судин.	4
	<i>Усього</i>	44
	УСЬОГО:	140

**5.4.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»**

№ з/п	Тема	Самостійна робота
III семестр		
1.	Вступ	2
2.	Профілактика хірургічної інфекції	6
3.	Охорона праці в галузі	2
4.	Гемостаз	6
5.	Десмургія	8
6.	Оперативна хірургічна техніка	8
7.	Інфузійна терапія	8
	<i>Усього</i>	40
IV семестр		
8.	Знеболювання: загальне та місцеве	2
9.	Загальні принципи першої медичної допомоги. Амбулаторна хірургія	2
10.	Деонтологія в хірургії	2
11.	Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний та післяопераційний періоди	2
12.	Закриті механічні ушкодження (травми)	2
13.	Відкриті механічні ушкодження (рани)	2
14.	Термічні ушкодження. Електротравма	2
15.	Хірургічна інфекція	2
16.	Пухлини	2
17.	Змертвіння	2
	<i>Усього</i>	20
V семестр		
18.	Ушкодження й захворювання голови та обличчя	4
19.	Ушкодження та захворювання органів шиї	4
20.	Ушкодження та захворювання грудної клітки й органів грудної порожнини	6
21.	Ушкодження та захворювання органів черевної порожнини	6
22.	Хірургічні захворювання прямої кишки	2
23.	Урологічні захворювання	2
24.	Ушкодження та захворювання хребта і таза	2
25.	Ушкодження та захворювання кінцівок. Синдром тривалого здавлювання	2

26.	Захворювання судин	2
	<i>Усього</i>	30
	УСЬОГО	90

**5.5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
 КОНСУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТЬ
 з навчальної дисципліни
 «Хірургія»
 освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»**

№ з/п	Тема	Кількість годин
III семестр		
1.	Сучасні антисептики та їх застосування в хірургічній та акушерській практиці.	1
2.	Сучасна гемотрансфузія. Методи безкровної хірургії. Кровозамінники.	1
<i>Усього</i>		2
IV семестр		
3.	Відкриті ушкодження (Рани). Особливості надання першої допомоги.	1
4.	Опіки. Відмороження. Електротравма. Сучасні методи лікування.	1
<i>Усього</i>		2
V семестр		
5.	Ушкодження та захворювання грудної клітки. Пневмоторакс.	1
6.	Ушкодження та захворювання шлунка. Шлунково-кишкові кровотечі.	1
<i>Усього</i>		2
УСЬОГО:		6

5.6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

№ з/п	<i>Назва практичних навичок та маніпуляцій</i>	<i>Обов. кількість</i>
III семестр		
1	Сухоповітряна стерилізація.	2
2	Приготування , підготовка до стерилізації та укладання в бікси перев'язувального матеріалу, операційної білизни.	2
3	Стерилізація в паровому стерилізаторі.	2
4	Проведення контролю ефективності теплової стерилізації.	2
5	Підготовка до стерилізації та стерилізація гумових трубок, дренажів, катетерів.	2
6	Хімічна дезінфекція і стерилізація хірургічних інструментів.	2
7	Збереження стерилізованих матеріалів.	2
8	Дезінфекція і стерилізація тазів для підготовки рук до операції.	2
9	Оброблення рук методом Спасокукоцького-Кочергіна.	2
10	Оброблення рук препаратами бактерицидної дії – хлоргексидину біглюконату, С-4, стериліуму та іншими сучасними препаратами.	2
11	Термінова підготовка рук до операції.	2
12	Самостійне надягання стерильного халата, маски та гумових рукавичок на себе та на хірурга.	2
13	Знімання використаних рукавичок, халата, маски.	2
14	Підготовка операційного поля за методом Гроссіха – Філончикова.	2
15	Складання наборів інструментів для первинного хірургічного оброблення ран.	3
16	Складання наборів інструментів для операцій на кістках.	2
17	Складання наборів інструментів для операцій на органах черевної порожнини.	2
18	Складання наборів інструментів для операцій на органах грудної порожнини.	2
19	Складання наборів інструментів для трепанації черепа.	2
20	Складання наборів інструментів для трахеостомії.	2
21	Складання наборів інструментів для скелетного витягання.	2
22	Складання наборів інструментів для венесекції.	2
23	Формування пакетів для тимчасових хірургічних втручань.	2
24	Накладання вузлових швів на шкіру на муляжі.	2
25	Клінічне визначення виду кровотечі та об'єму крововтрати	2
26	Тимчасове спинення зовнішньої кровотечі механічними засобами: а) зміна положення тіла або кінцівок хворого для спинення кровотечі; б) накладання давлячої пов'язки; в) накладання джгута та джгута-закрутки; г) пальцеве притиснення артерії — плечової, сонної, стегнової, ліктьової, підколінної, скроневої, черевної; г) накладання затискача на судину; д) туга тампонада рани; е) накладання турнікету	7
27	Накладання кровоспинного затискача на судину (на фантомі).	2
28	Накладання лігатури на судину (на фантомі).	1
29	Місцеве застосування хімічних і біологічних засобів гемостазу.	2
30	Застосування охолодження для гемостазу.	2
31	Накладання бинтових пов'язок: <ul style="list-style-type: none"> • «чепця»; 	14

	<ul style="list-style-type: none"> • «вездечки»; • хрестоподібної на потилицю; • колосоподібної на плечовий суглоб; • Дезо; • на молочну залозу; • спіральної на грудну клітку; • черепашачої збіжної та розбіжної на лікоть та коліно; • «лицарської» рукавички; • поворотної на куку; • на один палець кисті; • восьмиподібної на гомілково-стопний суглоб; • Т-подібної на промежину; 	
32	Виготовлення праці та накладання правдоподібної пов'язки на ніс та підборіддя;	2
33	Накладання косинкової пов'язки на верхню кінцівку;	2
34	Засвоєння правил бинтування.	2
35	Складання наборів медичних інструментів для розтину гнояка	2
36	Складання наборів медичних інструментів для операції на прямій кишці	2
37	Визначення груп крові за допомогою стандартних сироваток і цоліклонів анти-А та анти-В реагентів;	2
38	Визначення резус-фактора крові експрес-методом;	2
39	Проведення проб на сумісність еритроцитної маси донора та реципієнта (на індивідуальну та резус-сумісність, біологічної проби);	3
40	Догляд за хворими під час і після переливання еритроцитарної маси та інших препаратів крові;	2
41	Ведення документації переливання препаратів крові та кровозамінників.	4

№ з/п	Назва практичних навичок та маніпуляцій	Обов. кількість
	IV семестр	
1	Підготовка наркозної апаратури до роботи (перевірка готовності до роботи, стерилізація).	2
2	Правила роботи з газовими балонами та редукторами.	2
3	Проведення кисневої інгаляції через маску або носові катетери під час централізованої подачі кисню.	2
4	Підготовка до роботи стола сестри-анестезистки.	2
5	Перша допомога під час блювання, регургітації.	2
6	Перша допомога в разі механічних асфіксій.	2
7	Проведення місцевої холодової анестезії шкіри хлоретиллом.	2
8	Проведення місцевої анестезії за О.В. Вишневським, провідникової за Лукашевичем—Оберстом.	2
9	Участь у роботі хірургічного кабінету амбулаторії (поліклініки);	2
10	Участь в обстеженні хворого і діагностика хірургічних захворювань;	2
11	Заповнення медичної карти амбулаторного хворого.	2
12	Заповнення медичної документації	2
13	Обстеження хворого, оцінювання стану органів та систем, спостереження за динамікою	2
14	Вивчення документації постової, перев'язувальної та процедурної медичної сестри.	2
15	Гоління волосяного покриву операційного поля	2
16	Проведення психологічної підготовки пацієнтів до операції	2
17	Постановка очисної клізми	2
18	Участь у проведенні премедикації	2
19	Здійснення догляду за пацієнтами після операцій	2
20	Допомога пацієнту під час блювання	2
21	Догляд післяопераційної рани	2
22	Профілактика пролежнів	2
23	Діагностика післяопераційних ускладнень та їх усунення	2
24	Накладання шини Крамера в разі переломів	2
25	Накладання транспортної іммобілізації за допомогою стандартних та пневматичних шин	
26	Застосування підручних засобів для іммобілізації	2
27	Транспортна іммобілізація при ушкодженнях голови, ребер, ключиці, хребта та тазу	2
28	Складання набору інструментів для скелетного витягання	2
29	Участь у накладанні та знятті гіпсових пов'язок	2
30	Догляд за травматологічними пацієнтами	2
31	Оцінювання стану пацієнта та рани	2
32	Складання набору інструментів для ПХО рани	2
33	Інструментальне перев'язування ран на фантомі	2
34	Перев'язати на фантомі асептичну післяопераційну рану	2
35	Перев'язати на фантомі рану з дренажем	2
36	Перев'язати на фантомі укушену рану	2
37	Перев'язати гнійну рану залежно від стадії розвитку ранового процесу	2
38	Перев'язати рану у пацієнта з відкритим пневмотораксом	2
39	Перев'язати рану у пацієнта при пораненні живота з випадінням петель кишок	2
40	Накладання та зняття швів	2
41	Догляд за пацієнтами з ранами	2

42	Оцінювання стану пацієнта та ушкодженої поверхні	2
43	Надання першої допомоги в разі: <ul style="list-style-type: none"> • термічних та хімічних опіків; • електротравми; • холодової травми 	4
44	Догляд за пацієнтами з опіками, холодовою та електротравмою	2
45	Визначення площі опіку.	2
46	Проведення профілактики правця	2
47	Взяття матеріалу з ран для бактеріологічного дослідження та визначення чутливості до антибіотиків	2
48	Складання набору медичних інструментів для розтину гнояка	2
49	Участь у проведенні перев'язок, у тому числі укушених ран	2
50	Догляд за пацієнтами з хірургічною інфекцією	2
51	Участь у обстеженні онкологічних пацієнтів	2
52	Здійснення догляду за онкологічними пацієнтами	2

№ з/п	Назва практичних навичок та маніпуляцій	Обов. кількість
	<i>V семестр</i>	
1	Перша допомога у випадку закритих і відкритих травм голови	2
2	Перша допомога в разі кровотечі з носа	2
3	Вправлення нижньої щелепи в разі вивиху	2
4	Перша допомога у випадку загально мозкових симптомів хірургічних захворювань голови	2
5	Накладання м'яких пов'язок на голову	3
6	Перша допомога в разі поранень шиї	2
7	Перша допомога та невідкладне звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів гортані й трахеї	2
8	Перша допомога у випадку механічної та опікової травми стравоходу	2
9	Накладання м'яких пов'язок на шию	2
10	Перша допомога в разі закритого ушкодження грудної клітки	2
11	Перша допомога в разі перелому ключиці та ребер	2
12	Перша допомога в разі відкритого, закритого і напруженого пневмотораксу	2
13	Перша медична допомога при пораненні серця	2
14	Перша медична допомога при пораненні легень	2
15	Діагностика пухлин грудної залози	2
16	Догляд за хворими з дренажами у плевральній порожнині	2
17	Участь у діагностиці та лікуванні запальних процесів грудної залози	2
18	Накладання м'яких пов'язок на грудну клітину	2
19	Надання невідкладної допомоги у випадку: <ul style="list-style-type: none"> • защемленої грижі; • гострих захворювань органів черевної порожнини; • шлунково-кишкової кровотечі; 	3
20	Складання набору інструментів для лапаротомії	2
21	Застосування бандажа	2
22	Участь у проведенні перев'язок	2
23	Здійснення догляду за пацієнтами	2
24	Здійснення догляду за колостомаю	2
25	Участь у проведенні обстеження прямої кишки	2
26	Участь у підготовці пацієнтів до операції на прямій кишці	2
27	Перша допомога в разі ускладнень сечово-кам'яної хвороби	2
28	Перша допомога в разі закритих і відкритих ушкоджень нирок, сечових шляхів та статевих органів	2
29	Перша допомога у випадку гострої затримки сечі	2
30	Догляд за хворими	2
31	Догляд за цистостомаю	2
32	Накладання м'яких пов'язок на промежину	2
33	Догляд за хворими в разі ушкодження хребта, спинного мозку і таза	2
34	Перша допомога в разі ушкодження хребта, спинного мозку і таза	2
35	Транспортна та лікувальна іммобілізація в разі ушкодження хребта, спинного мозку і таза	2
36	Виконання лікарських призначень	4
37	Догляд за хворими при травмах кінцівок	2
38	Перша допомога при травмах кінцівок	2
39	Вправлення плеча і пальців кисті у разі вивиху	1
40	Транспортна та лікувальна іммобілізація при травмах кінцівок	2
41	Перша медична допомога в разі гострого тромбозу та емболії	2

42	Проведення профілактики пролежнів та лікування хворих	2
43	Накладання еластичною бинта на нижні кінцівки	2
44	Визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок	2
45	Засвоєння схем антикоагулянтної терапії	2
46	Виявлення пульсації на артеріях нижніх кінцівок	2

5.7. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
для тренажерного курсу
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

№ з/п	<i>Назва практичних навичок та маніпуляцій</i>	<i>Обов. кількість</i>
III семестр		
1.	Сухоповітряна стерилізація та стерилізація в паровому стерилізаторі.	2
2.	Оброблення рук методом Спасокукоцького-Кочергіна, оброблення рук препаратами бактерицидної дії – хлоргексидину біглюконату, С-4, стериліуму та іншими сучасними препаратами	2
3.	Складання наборів інструментів для первинного хірургічного оброблення ран, для операцій на кістках, на органах черевної порожнини, на органах грудної порожнини, для трепанації черепа, трахеотомії, для скелетного ви тяжіння, для венесекції	3
4.	Тимчасове спинення зовнішньої кровотечі механічними засобами: а) зміна положення тіла або кінцівок хворого для спинення кровотечі; б) накладання давлячої пов'язки; в) накладання джгута та джгута-закрутки; г) пальцеве притиснення артерії — плечової, сонної, стегнової, ліктьової, підколінної, скроневої, черевної; г) накладання затискача на судину; д) туга тампонада рани; е) накладання турнікету	7
5.	Накладання бинтових пов'язок: <ul style="list-style-type: none"> • «чепця»; • «вуздечки»; • хрестоподібної на потилицю; • колосоподібної на плечовий суглоб; • Дезо; • на молочну залозу; • спіральної на грудну клітку; • черепащачої збіжної та розбіжної на лікоть та коліно; • «лицарської» рукавички; • поворотної на куксу; • на один палець кисті; • восьмиподібної на гомілково-стопний суглоб; • Т-подібної на промежину; 	14
IV семестр		
1.	Постановка очисної клізми	1
2.	Накладання шини Крамера в разі переломів	1
3.	Перев'язати на фантомі асептичну післяопераційну рану	1
4.	Накладання та зняття швів	2
5.	Складання набору інструментів для ПХО рани	1
6.	Проведення профілактики правця	1
7.	Визначення площі опіку.	1
V семестр		

1.	Перша допомога в разі кровотечі з носа.	1
2.	Перша допомога в разі поранень шиї.	1
3.	Перша допомога в разі відкритого, закритого і напруженого пневмотораксу.	1
4.	Надання невідкладної допомоги у випадку: <ul style="list-style-type: none"> • защемленої грижі; • гострих захворювань органів черевної порожнини; • шлунково-кишкової кровотечі; 	3
5.	Перша допомога у випадку гострої затримки сечі.	1
6.	Транспортна та лікувальна іммобілізація при травмах кінцівок.	2
7.	Визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок.	1

**6.1 Зміст навчальної програми
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»**

ЗМІСТ

Тема 1. Вступ

САМОСТІЙНА РОБОТА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні бути поінформовані про:

Поняття про хірургію. Основні види хірургічної патології. Короткий нарис з історії хірургії. Роль М.І. Пирогова в розвитку хірургії.

Визначні хірурги ХІХ—ХХ ст. Історія хірургії в Україні. Видатні українські хірурги: В.О. Караваєв, М.М. Волкович, О.П. Кримов, М.М. Амосов, В.П. Шалімов та ін.

Місце хірургії в сучасній медицині. Організація та структура хірургічної служби.

Хірургічна діяльність акушерки.

Тема 2. Профілактика хірургічної інфекції

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Роль мікрофлори. Наявність входних воріт і стану макроорганізму для розвитку гнійної інфекції. Екзогенна та ендогенна хірургічна інфекція. Поняття про внутрішньолікарняну інфекцію, її профілактика. Асептика — комплексна система профілактичних і лікувальних засобів у боротьбі з інфекційними ускладненнями та захворюваннями. Санітарно-гігієнічні й протиепідемічні заходи для поліпшення медичної допомоги хворим та ураженим з гнійними захворюваннями; їхня профілактика згідно з чинними наказами.

Основні принципи асептики: стерилізація та ізоляція. Профілактика повітряної, краплинної, контактної та імплантаційної інфекції. Фізичні та хімічні методи стерилізації. Термічні засоби дезінфекції: пастеризація, паровий, сухоповітряний, обпалювання і прожарювання.

Променева, газова стерилізація. Контроль стерилізації. Профілактика імплантаційної інфекції.

Підготовка та оброблення рук перед операцією. Надягання стерильної білизни, обробка операційною поля. Антисептика — комплексний метод знищення інфекції в рані та організмі людини. Види антисептики, основні групи хімічних речовин і способи їх застосування. Операційний блок, оснащення, режим роботи, прибирання. Забезпечення режиму асептики, антисептики на етапах хірургічної допомоги.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Приготування й підготовка до стерилізації хірургічних інструментів, білизни, перев'язувального матеріалу, гумових виробів та апаратів з оптичною системою. Способи укладання однорідного й різноманітного матеріалу, маркування, транспортування і зберігання стерилізаційних коробок (біксів). Стерилізація тазів для оброблення рук.

Техніка оброблення рук за методом Спасокукоцького—Кочергіна, розчинами первомуру (С-4), хлоргексидину біглюконату, стериліуму та іншими сучасними препаратами. Надягання стерильного халату, маски, гумових рукавичок на себе і на хірурга, а також знімання використаного одягу та рукавичок. Ознайомлення з фізичними й хімічними

властивостями антисептичних речовин, виписування рецептів на них. Ознайомлення з методиками стерилізації та зберігання шовного матеріалу.

У стаціонарі. Приготування перев'язувального матеріалу, білизни, халатів, масок і рукавичок до стерилізації та укладання їх у стерилізаційні коробки. Завантаження автоклаву, нагляд за ходом стерилізації та розвантаження. Контроль стерилізації. Підготовка хірургічних інструментів до стерилізації після чистих і гнійних операцій. Контроль оброблення на залишки крові та мийного розчину. Режим стерилізації з урахуванням анаеробної інфекції, гепатиту В і СНІДу.

Практичні навички:

- сухоповітряна стерилізація;
- приготування, підготовка до стерилізації та укладання в стерилізаційні коробки перев'язувального матеріалу, операційної білизни;
- стерилізація в автоклаві;
- проведення контролю ефективності теплової стерилізації;
- підготовка до стерилізації та стерилізація гумових трубок, дренажів, катетерів;
- хімічна дезінфекція і стерилізація хірургічних інструментів;
- збереження стерилізованих матеріалів;
- дезінфекція і стерилізація тазів для підготовки рук до операції;
- підготовка рук за методом Спасокукоцького—Кочергіна;
- оброблення рук препаратами бактерицидної дії — хлоргексидину біглюконату, препаратом «С-4», стериліуму та іншими сучасними препаратами;
- термінова підготовка рук до операції;
- надягання стерильного халата, гумових рукавичок та маски на себе й на хірурга;
- знімання використаних рукавичок, халата, маски;
- підготовка операційного поля за методом Гроссіха—Філончикова.

Тема 3. Охорона праці в галузі

САМОСТІЙНА РОБОТА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні бути поінформовані про:

Інфекції, збудники яких передаються через кров, і шляхи зараження цими інфекціями. Вірусні захворювання, які можуть передаватися через інструментарій, катетери, лікарські припарати від одного хворого до іншого: гепатит А, В, С, Д, ВІЛ-інфекція та ін.

Ризик зараження вірусними захворюваннями медичних працівників. Засоби захисту медичного персоналу від зараження: використання халатів, фартухів, захисних окулярів, масок та ін.

Імунізація медичних працівників проти вірусу гепатиту В.

Тема 4. Гемостаз

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Поняття про кровотечу та крововтрату. Класифікація крововтрати. Класифікація кровотеч за причиною, зв'язком з навколишнім середовищем, наявністю проявів, часом виникнення, об'ємом крововтрати та за повторюваністю. Синдром гострої анемії, геморагічний шок, клінічні та лабораторні критерії оцінки крововтрати, клінічні ознаки кровотечі з легень та травного каналу. Тактика здобувача фахової передвищої освіти щодо гематом та крововиливів. Лабораторні й спеціальні методи діагностики. Механізм самостійної зупинки кровотечі. Тимчасова й остаточна зупинка кровотечі. Фізичні, хімічні, біологічні і механічні методи. Перша допомога під час

зовнішніх і внутрішніх кровотеч на етапах надання медичної допомоги. Особливості інтенсивної терапії і догляду за хворими в умовах стаціонарного лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Засвоєння здобувачами освіти способів спинення кровотечі: накладання джгута або джгута-закрутки, давлячої пов'язки, пальцевого притиснення артерії, тугої тампонади рани, накладання кровоспинного затискача на судини і перев'язування їх у рані та на протязі (на фантомі), охолодження.

У стаціонарі. Принципи й тактика надання першої медичної допомоги під час зовнішніх та внутрішніх кровотеч, шоківий індекс, оцінка стану хворого. Транспортування й госпіталізація. Клінічний аналіз перебігу хвороби пацієнта та аналіз медичних карток, особливості консервативного та оперативного лікування. Робота в операційній, перев'язочній, маніпуляційній: ознайомлення з остаточним гемостазом за допомогою механічних, фізичних, хімічних та біологічних методів. Участь у проведенні інструментального обстеження й догляду за хворими в стаціонарі.

Практичні навички

- клінічне визначення виду кровотечі та об'єму крововтрати;
- тимчасове спинення зовнішньої кровотечі механічними засобами:
 - зміна положення тіла або кінцівок хворого для спинення кровотечі;
 - накладання давлячої пов'язки;
 - накладання джгута та джгута-закрутки;
 - пальцеве притиснення артерії — плечової, сонної, стегнової, ліктьової, підколінної, скроневої, черевної;
 - накладання затискача на судину (на фантомі);
 - туга тампонада рани;
- накладання лігатури на судину (на фантомі);
- місцеве застосування хімічних і біологічних засобів гемостазу;
- застосування охолодження для гемостазу.

Тема 5. Десмургія

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Поняття про пов'язку та перев'язку. Класифікація пов'язок. Основні перев'язувальні засоби та матеріали. М'які пов'язки. Правила бинтування. Основні типи бинтових пов'язок.

Тверді пов'язки. Мета й принципи транспортної іммобілізації, її види, правила застосування. Гіпсові пов'язки. Властивості та якість гіпсу. Види гіпсових пов'язок, правила їх накладання.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Засвоєння техніки накладання м'яких пов'язок: косинкової, пращоподібної, бинтових на різні ділянки тіла. Ознайомлення зі стандартними шинами та підручними засобами для транспортної іммобілізації.

Засвоєння основних правил бинтування та транспортної іммобілізації.

Практичні навички:

- накладання бинтових пов'язок:
 - «чепця»;
 - «вуздечки»;

- хрестоподібної на потилицю;
 - колосоподібної на плечовий суглоб;
 - Дезо;
 - на грудну залозу;
 - черепащачої збіжної та розбіжної;
 - «лицарської» рукавички;
 - на один палець кисті;
 - восьмиподібної на гомілковостопний суглоб;
 - Т-подібної на промежину;
- виготовлення праці та накладання пращоподібної пов'язки на ніс і підборіддя;
- накладання косинкової пов'язки на верхню кінцівку;
- засвоєння правил бинтування.

Тема 6. Оперативна хірургічна техніка

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Поняття про хірургічну операцію та оперативну хірургію. Види хірургічних операцій: залежно від терміновості, за методами видалення патологічного вогнища, реконструктивні та пластичні. Сучасний загальний хірургічний інструментарій: для розсікання і зшивання тканин, для захоплення і фіксації, для розширення рани, зупинки кровотечі. Спеціальний інструментарій для операцій на окремих органах.

Елементи операцій: розсікання тканини, гемостаз, фіксація тканин, видалення патологічного вогнища, з'єднання та дренивання рани.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Вивчення хірургічного інструментарію — загального та спеціального. Складання наборів інструментів для операцій на кістках, органах черевної та грудної порожнин, для трепанації черепа, трахеостомії, первинного хірургічного оброблення рани, скелетного витяжіння, венесекції. Формування пакетів для тимчасових невідкладних оперативних втручань. Робота в операційній і перев'язочній. Участь у підготовці та складанні набору медичних інструментів для операцій. Використання загального хірургічного інструментарію під час роботи в перев'язочній і догляду за хворими.

Практичні навички:

- складання наборів інструментів для первинного хірургічного оброблення ран;
- складання наборів медичних інструментів для операцій на кістках;
- складання наборів медичних інструментів для операцій на органах черевної порожнини;
- складання наборів медичних інструментів для операцій на органах грудної порожнини;
- складання наборів медичних інструментів для трепанації черепа;
- складання наборів медичних інструментів для трахеостомії;
- складання наборів медичних інструментів для скелетного витяжіння;
- складання наборів медичних інструментів для венесекції;
- складання наборів медичних інструментів для розтину гнояка;
- складання наборів медичних інструментів для операції на прямій кишці;
- формування пакетів для тимчасових хірургічних втручань;

— накладання вузлових швів на шкіру на муляжі.

Тема 7. Інфузійна терапія

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Інфузійно-трансфузійна терапія в сучасній хірургії, реаніматології та інтенсивному лікуванні.

Правові аспекти гемотрансфузій. Шляхи введення інфузійних речовин. Комплекс заходів з проведення гемотрансфузій. Показання, протипоказання до переливання крові та її компонентів. Основи ізосерології. Система груп крові АВО та система резус. Визначення груп крові за допомогою стандартних сироваток та цоліклонів анти-А і анти-В реагентів. Поняття про резус-фактор.

Визначення резус-належності експрес-методом стандартними антирезусними сироватками і цоліклональними D і C реагентами.

Визначення якості крові та препаратів крові. Необхідні проби на сумісність еритроцитної маси донора й реципієнта. Методи й техніка гемотрансфузій. Помилки та ускладнення під час переливання препаратів крові. Догляд за хворими під час і після гемотрансфузії, лабораторний контроль. Донорство та його джерела. Необхідність обстеження донорів на вірусний гепатит, СНІД, сифіліс. Компоненти й препарати крові, їхнє клінічне застосування. Документація у випадку гемотрансфузій. Кровозамінники та гемокоректори. Класифікація розчинів за групами. Поняття про повне та часткове парентеральне харчування. Ускладнення в разі переливання кровозамінників, перша медична допомога при цьому. Організація служби крові в Україні.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Визначення груп крові системи АВО стандартними та цоліклональними сироватками анти-А і анти-В. Визначення резус-належності сироваткою анти-D та цоліклональними сироватками D і C. Проведення проб на сумісність крові донора та реципієнта. Визначення придатності консервованої крові та її препаратів.

У стаціонарі. Участь у визначенні групи крові та резус-належності донора й хворого, проведення проб на індивідуальну сумісність, резус-сумісність, біологічної проби. Догляд за хворими під час і після переливання крові. Участь у заповненні документації. Робота здобувачів освіти в маніпуляційному кабінеті та пункті забору крові.

Практичні навички:

- визначення груп крові за допомогою стандартних сироваток і цоліклонів анти-А та анти-В реагентів;
- визначення резус-фактора крові експрес-методом;
- проведення проб на сумісність еритроцитної маси донора та реципієнта (на індивідуальну та резус-сумісність, біологічної проби);
- догляд за хворими під час і після переливання еритроцитарної маси та інших препаратів крові;
- ведення документації переливання препаратів крові та кровозамінників.

Тема 8. Знеболювання: загальне та місцеве

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Поняття про біль і знеболювання. Історія знеболювання. Анестезіологія — окрема медична спеціальність. Спільність її з реаніматологією та інтенсивною терапією. Поняття

про загальне і місцеве знеболювання. Теорії наркозу. Види наркозу залежно від шляхів введення наркотичної речовини. Поняття про сучасну багатокомпонентну анестезію.

Основні речовини для проведення наркозу. Апаратура для наркозу та анестезіологічний інструментарій. Штучна гіпотермія. Підготовка хворих до анестезії, премедикація. Клінічний перебіг наркозу та його стадії, можливі ускладнення. Тактика в разі ускладнень, профілактика їх. Неінгаляційний наркоз, його різновиди, переваги та недоліки. Участь в оформленні медичної документації із загального знеболювання.

Місцеве знеболювання, механізм і види місцевої анестезії. Найбільш поширені анестезуючі засоби.

Показання й протипоказання до проведення місцевої анестезії. Оснащення для проведення й техніка інфільтраційної, провідникової за Лукашевичем—Оберстом, внутрішньокісткової, внутрішньовенної та місцевої анестезії за О.В. Вишневським. Спинномозкова і перидуральна анестезія. Техніка проведення, протипоказання, можливі ускладнення, профілактика.

Новокаїнова блокада, її різновиди й показання до проведення. Можливості анестезіологічного забезпечення на різних етапах надання хірургічної допомоги. Участь здобувачів освіти в проведенні місцевої анестезії.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Вивчення апаратури для наркозу, правил техніки безпеки і роботи з наркозними та дихальними апаратами. Ознайомлення з основними лікарськими засобами для загальної й місцевої анестезії. Способи забезпечення прохідності дихальних шляхів і боротьби з можливими ускладненнями знеболювання. Проведення та оцінка ефективності реанімаційних заходів.

У стаціонарі. Ознайомлення та участь у приготуванні стола анестезистки, веденні наркозної карти, нагляді за життєво важливими функціями організму: ЦНС, дихання і серцево-судинна система. Засвоєння навичок надання першої допомоги при блюванні, регургітації, асфіксії, зупинці серця. Участь у проведенні місцевої анестезії та новокаїнової блокади хірургічним хворим. Робота у відділенні інтенсивної терапії, виконання призначень лікаря та догляд за хворими.

Практичні навички:

- підготовка наркозної апаратури до роботи (перевірка готовності до роботи, стерилізація);
- правила роботи з газовими балонами та редукторами;
- проведення кисневої інгаляції через маску або носові катетери під час централізованої подачі кисню;
- проведення реанімаційних заходів та оцінка їх ефективності;
- підготовка до роботи стола сестри-анестезистки;
- перша допомога під час блювання, регургітації;
- перша допомога в разі механічних асфіксій;
- проведення місцевої холодової анестезії шкіри хлоретилом;
- проведення місцевої анестезії за О.В. Вишневським, провідникової за Лукашевичем—Оберстом;
- вивчення фармакологічних препаратів для проведення місцевої та загальної анестезії.

Тема 9. Загальні принципи першої медичної допомоги. Амбулаторна хірургія

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні бути поінформовані про:

Поняття про першу медичну допомогу (ПМД). Рівні надання допомоги, завдання ПМД.

Служба швидкої медичної допомоги. Організація допомоги на ФАПі. Роль здобувачів фахової передвищої освіти ООП «Акушерська справа» в наданні першої медичної допомоги.

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Структура хірургічної служби поліклініки. Організація допомоги на селі. Основні напрями роботи ФАПу. Хірургічна допомога на здоровпункті та травмпункті. Обсяг консервативного та оперативного лікування амбулаторних хворих, які потребують планових і екстрених операцій. Диспансеризація та реабілітація хірургічних хворих. Документація в поліклініці, здоровпункті і на ФАПі.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти брати:

1. Участь у роботі хірургічного кабінету амбулаторії (поліклініки) та допомога хірургу поліклініки.
2. Участь в обстеженні хворого й діагностика хірургічних захворювань.
3. Заповнення медичної карти амбулаторного хворого.

Практичні навички:

- участь у роботі хірургічного кабінету амбулаторії (поліклініки);
- участь в обстеженні хворого і діагностика хірургічних захворювань;
- заповнення медичної карти амбулаторного хворого.

Тема 10. Деонтологія в хірургії

САМОСТІЙНА РОБОТА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні бути поінформовані про:

Деонтологія — обов'язковий аспект медичної діяльності. Специфічність хірургічної деонтології. Професійна медична етика в хірургії. Завдання хірургічної деонтології — стабілізація та охорона психіки хворого в передопераційний та післяопераційний періоди.

Важливість психоемоційних чинників та лікарської терапії для успіху хірургічного лікування.

Роль здобувача освіти у створенні здорових взаємовідносин у медичному закладі.

Тема 11. Діагностика хірургічних захворювань. Передопераційний та післяопераційний періоди

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Діагностичні завдання в хірургічній роботі здобувача фахової передвищої освіти ООП «Акушерська справа». Методи обстеження хірургічного пацієнта: опитування, клінічні (огляд, пальпація, аускультация, перкусія) та додаткові: лабораторні та інструментальні (функціональні, рентгенологічні, ендоскопічні, ультразвукові, радіоізотопні), визначення місця захворювання (місця патологічного вогнища). Підготовка пацієнта до спеціальних досліджень. Діагностика станів, які потребують невідкладної допомоги. Документальне оформлення діагностики.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти :

У стаціонарі та в поліклініці. Обстеження хірургічного пацієнта. Вивчення місцевих проявів захворювання. Заповнення медичної карти амбулаторного хворого та історії хвороби стаціонарного пацієнта. Участь здобувача освіти в обстеженні хворого та оформленні відповідної документації. Підготовка хворих до спеціальних досліджень. Оцінювання стану

органів та систем, спостереження за динамікою.

Практичні навички:

- заповнення медичної документації;
- обстеження хворого, оцінювання стану органів та систем, спостереження за динамікою.
- вивчення документації постової, перев'язувальної та процедурної медичної сестри.

Передопераційний період

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Поняття про передопераційний період, його мета, завдання. Деонтологічна підготовка. Роль медикаментозної та фізичної підготовки в профілактиці післяопераційних ускладнень. Загальна підготовка та підготовка систем і органів:

нервової, серцево-судинної, органів дихання, травного каналу, сечових органів. Підготовка операційного поля.

Премедикація. Транспортування хворого до операційної. Особливості підготовки до термінових та планових операцій.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Участь здобувача фахової передвищої освіти ОПП «Акушерська справа» в підготовці пацієнтів до операції. Гоління волосяного покриву операційного поля. Участь у проведенні премедикації. Транспортування хворих до операційної.

Практичні навички

- гоління волосяного покриву операційного поля;
- проведення психологічної підготовки пацієнтів до операції;
- постановка очисної клізми;
- участь у проведенні премедикації;
- транспортування хворих до операційної.

Післяопераційний період

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Післяопераційний період, його фази, варіанти перебігу. Порушення функції життєво важливих органів після операції. Післяопераційні зміни в організмі. Оцінювання загального стану пацієнта. Інтенсивне та динамічне спостереження за функціями органів і систем (візуальне, на моніторах, лабораторне та комбіноване).

Післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика та усунення.

Післяопераційний режим. Особливості харчування пацієнтів після операції. Адекватне знеболювання. Догляд за дренажами. Нагляд за станом пов'язки. Строки підняття пацієнта з ліжка після операції.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Робота у відділенні реанімації та інтенсивної терапії, післяопераційній палаті та в хірургічному відділенні. Оцінювання стану пацієнта, спостереження за функціями органів та систем. Харчування пацієнтів, догляд за дренажами. Діагностика ускладнень та їх

усунення. Проведення профілактики ускладнень.

Практичні навички:

- здійснення догляду за пацієнтами після операцій;
- допомога пацієнту під час блювання;
- догляд післяопераційної рани;
- профілактика пролежнів;
- діагностика ускладнень та їх усунення;
- заповнення документації.

Тема 12. Закриті механічні ушкодження (травми)

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Загальне поняття про травму. Класифікація травм. Травматизм, його профілактика. Організація травматологічної допомоги. Особливості обстеження травматологічних пацієнтів.

Види закритих травм м'яких тканин: забій, розтягнення, струс, травматичний токсикоз (синдром тривалого стиснення). Особливості діагностики, надання першої медичної допомоги та лікування.

Вивихи, їх види, діагностика, перша допомога, принципи лікування. Поняття про переломи кісток: класифікація, клінічні ознаки, надання першої медичної допомоги. Принципи лікування.

Особливості догляду травматологічних пацієнтів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Ознайомлення з роботою травм пункту. Обговорення питань діагностики та обсягу першої медичної допомоги потерпілим. Ознайомлення з гіпсовочною, участь у накладанні та знятті гіпсових пов'язок. Спостереження за накладанням скелетного витягання. Демонстрація рентгенограм. Ознайомлення з різними методами лікування. Догляд за травматологічними пацієнтами.

У кабінеті доклінічної практики. Обсяг першої медичної допомоги на етапах евакуації. Оволодіння технікою транспортної іммобілізації при різних видах ушкоджень та захворювань із застосуванням стандартних шин та підручних засобів. Складання набору медичних інструментів для скелетного витягання.

Практичні навички:

- накладання транспортної іммобілізації за допомогою стандартних та пневматичних шин;
- застосування підручних засобів для іммобілізації;
- транспортна іммобілізація при ушкодженнях голови, ребер та ключиці, хребта і таза;
- складання набору медичних інструментів для скелетного витягання;
- участь у накладанні і знятті гіпсових пов'язок;
- догляд за травматологічними пацієнтами.

Тема 13. Відкриті механічні ушкодження (рани)

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Рани: визначення, їх класифікація. Клінічна картина ран. Регенерація ран (стадії

розвитку ранового процесу). Види загоювання ран. Оцінювання стану пацієнта при пораненні. Перша допомога. Лікування ран: лікування свіжих ран; первинне хірургічне оброблення ран, види. Лікування ускладнених гнійною інфекцією ран та анаеробною інфекцією. Інструментальне перев'язування ран, його етапи, місцеве медикаментозне лікування. Догляд за пацієнтами з ранами. Особливості надання першої медичної допомоги при пораненні м'яких тканин голови, відкритому пневмотораксі, проникному пораненні живота, укусах тварин, комах та змій. Вторинне хірургічне оброблення рани. Вогнепальні поранення, особливості клінічного перебігу та лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У кабінеті доклінічної практики. Ознайомлення з етапами первинного хірургічного оброблення ран. Складання набору медичних інструментів для ПХО. Виконання інструментального перев'язування ран із застосуванням місцевого медикаментозного лікування на фантомах. Накладання та зняття вузлових швів.

У стаціонарі. Робота в чистій та гнійній перев'язній. Оцінювання стану пацієнта з раною та виду рани. Участь у проведенні перев'язок. Зняття швів у пацієнтів після операції. Спостереження за проведенням ПХО рани. Догляд за пацієнтами з ранами.

Практичні навички:

- оцінювання стану пацієнта та рани;
- складання набору інструментів для ПХО;
- інструментальне перев'язування ран на фантомі:
 - асептичної післяопераційної;
 - з дренажем;
 - укушеної;
 - гнійної залежно від стадії розвитку ранового процесу;
 - при відкритому пневмотораксі;
 - при пораненні живота з випаданням петель кишки;
- накладання та зняття швів;
- догляд за пацієнтами з ранами.

Тема 14. Термічні ушкодження. Електротравма

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Опіки, їх класифікація. Термічні опіки. Визначення глибини і площі опіку Перша медична допомога потерпілим: зупинка дії агента, забезпечення свіжим повітрям, запобігання забрудненню рани, знеболювання. Лікування опіків. Опікова хвороба: періоди, клінічні симптоми, принципи лікування. Догляд за пацієнтами з опіками.

Хімічні опіки, їх види, клінічна картина, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування. Поняття про радіаційні опіки.

Види холодової травми: відмороження, замерзання. Відмороження, класифікація, клінічна картина, перша медична допомога, лікування.

Поняття про замерзання. Профілактика холодової травми. Особливості догляду за пацієнтами.

Електротравма. Дія струму на організм людини. Клінічна картина електротравм. Особливості надання першої медичної допомоги, лікування та догляду.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Огляд тематичних хворих у приймальному відділенні, перев'язувальній,

операційній. Визначення глибини та площі опіку. Участь у проведенні перев'язок, некректомії. Обговорення питань надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі. Ознайомлення з методикою охолодження ушкодженої ділянки у випадку термічного опіку. Догляд за пацієнтами з опіковим шоком у відділенні реанімації та інтенсивної терапії та пацієнтами з опіками, холодовою та електротравмою.

Практичні навички:

- оцінювання стану пацієнта та ушкодженої поверхні;
- надання першої медичної допомоги в разі: термічних та хімічних опіків, електротравми, холодової травми;
- догляд за пацієнтами з опіками, холодовою та електротравмою;
- визначення площі опіку.

Тема 15. Хірургічна інфекція

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Загальні питання. Поняття про хірургічну інфекцію, класифікація, основні збудники. Шляхи проникнення патогенних мікроорганізмів у організм людини. Механізми захисту людини. Місцева та загальна реакція на інфекцію. Діагностика та принципи лікування. Профілактика хірургічної інфекції.

Гостра гнійна інфекція. Гнійні процеси шкіри та підшкірної основи (фурункул, карбункул, абсцес, флегмона, бешиха, гідраденіт), клініка, особливості перебігу та лікування.

Запальні захворювання лімфатичних і кровоносних судин (лімфангіт, лімфаденіт, флебіт і тромбофлебіт). Причини, клінічні ознаки, принципи лікування, ускладнення.

Гнійні захворювання кісток, суглобів, пальців (остеомієліт, артрит, бурсит, панарицій), причини, особливості клініки та лікування.

Гостра анаеробна інфекція. Газова гангрена: збудники, загальні й місцеві прояви, принципи лікування, профілактика та протиепідемічні заходи.

Правець: шляхи проникнення збудника. Профілактика правця — неспецифічна та специфічна.

Загальна гнійна інфекція (сепсис). Класифікація, клінічна картина, діагностика сепсису. Септичний (токсикоінфекційний) шок, симптоми, принципи лікування. Профілактика сепсису.

Специфічна хірургічна інфекція. Поняття про сибірку, дифтерію ран, сказ. Особливості діагностики та надання першої допомоги. Профілактика, протиепідемічні заходи, особливості догляду. Поняття про туберкульоз, який потребує хірургічного лікування.

Синдром набутого імунodefіциту (СНІД).

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Огляд тематичних пацієнтів у поліклініці та стаціонарі. Участь у проведенні діагностичних і лікувальних маніпуляцій (взяття посіву з ран для бактеріологічного дослідження та визначення чутливості до антибіотиків, перев'язування ран). Складання набору медичних інструментів для розтину гнояка.

Спостереження за оперативним лікуванням флегмони та абсцесу. Дотримання санітарно-гігієнічного режиму в палатах для хворих з анаеробною інфекцією. Вивчення інструкції щодо профілактики правця та застосування антирабічних щеплень.

Ознайомлення з аптечкою для проведення термінової профілактики в разі контакту з кров'ю.

Практичні навички:

- взяття матеріалу з ран для бактеріологічного дослідження та визначення чутливості до антибіотиків;
- складання набору медичних інструментів для розтину гнояка;
- проведення профілактики правця;
- участь у проведенні перев'язок, у тому числі укушених ран;
- догляд за пацієнтами з хірургічною інфекцією.

Тема 16. Пухлини

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Уявлення про пухлинний процес. Теорії виникнення. Доброякісні та злоякісні пухлини. Клінічні ознаки. Стадії розвитку злоякісних пухлин.

Особливості обстеження онкологічних пацієнтів, діагностика пухлин. Загальні принципи лікування. Передракові захворювання. Структура і функції онкологічної служби. Хосписи. Профілактика онкологічних захворювань. Значення загальної диспансеризації населення. Деонтологія та медична етика в онкології.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Ознайомлення з роботою онкологічного диспансеру, оглядового, флюорографічного та онкологічного кабінетів закладу охорони здоров'я. Курація пацієнтів із доброякісними та злоякісними пухлинами. Участь у проведенні діагностичних та лікувальних маніпуляцій, операцій, перев'язок.

Ознайомлення з медичною документацією, яку заповнюють на онкопацієнта. Догляд за пацієнтами з урахуванням деонтологічних аспектів онкології.

Практичні навички:

- участь у обстеженні онкологічних пацієнтів;
- здійснення догляду за онкологічними пацієнтами.

Тема 17. Змертвіння

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Причинні чинники місцевого некрозу тканин. Види змертвінь. Клінічні ознаки сухої й вологої гангрени. Поняття про тромбоз і емболію; клініка, профілактика й лікування. Проліжні: екзо-, ендogenousні причини, клінічний перебіг, профілактика і лікування. Виразки, їхні види, клінічні ознаки, консервативні та оперативні методи лікування. Уявлення про нориці; класифікація, діагностика, лікування. Природжені хірургічні захворювання, причини виникнення, різні вади розвитку у дітей і дорослих. Своєчасна діагностика — запорука вилікування хворих. Методи корекції природженої патології.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Участь у перев'язках хворих з некрозами та гангренами у випадку облітеруючого захворювання судин, з виразками й норицями. Догляд за хворими з некрозами, бинтування нижніх кінцівок після венектомії, зняття швів. Підготовка хворих і проведення фістулографії. Профілактика пролежнів.

Аналіз перебігу захворювання, огляд хворих із судинною патологією. Проведення спеціальних проб для виявлення захворювань артерій і вен нижніх кінцівок. Методи визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок. З'ясування методів консервативного й

оперативного лікування. Участь у проведенні спеціальних методів дослідження тематичних хворих. Догляд за хворими після операцій на судинах, накладання еластичного бинта.

Практичні навички:

- перша медична допомога в разі гострого тромбозу та емболії;
- проведення профілактики пролежнів та лікування хворих;
- накладання еластичною бинта на нижні кінцівки;
- визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок;
- догляд за хворими;
- засвоєння схем антикоагулянтної терапії;
- виявлення пульсації на артеріях нижніх кінцівок.

Тема 18. Ушкодження й захворювання голови та обличчя

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Особливості обстеження голови. Вроджені дефекти й пухлини м'яких тканин черепа. Ушкодження м'яких тканин і кісток черепа. Відкрита і закрита черепно-мозкова травма: переломи склепіння і основи черепа, забій, струс і здавлення мозку. Синдром черепно-мозкової травми.

Особливості надання медичної допомоги та лікування черепно-мозкових травм.

Ушкодження носа, щелеп. Клінічні ознаки, перша допомога, принципи лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Клінічний аналіз перебігу хвороби в пацієнтів з ушкодженнями і захворюваннями голови та обличчя. Засвоєння здобувачами освіти клінічних ознак черепно-мозкової травми і навичок надання першої медичної допомоги, проведення дегідратаційної терапії. Відпрацювання навичок: припинення кровотечі в разі поранення судин голови, носової кровотечі.

Практичні навички:

- перша медична допомога у випадку закритих і відкритих травм голови;
- перша медична допомога в разі кровотечі з носа;
- вправлення нижньої щелепи в разі вивиху;
- перша медична допомога у випадку загально-мозкових симптомів хірургічних захворювань голови;
- накладання м'яких пов'язок на голову.

Тема 19. Ушкодження та захворювання органів шиї

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Особливості обстеження шиї. Вади розвитку органів шиї. Поранення шиї. Абсцес, флегмона, лімфаденіт шиї. Пухлини й хірургічні захворювання органів шиї (лімфогранулематоз, лімфосаркома, рак щитоподібної залози, гортані, стравоходу). Зоб дифузний, вузловий, токсичний (базедова хвороба). Сторонні тіла стравоходу і дихальних шляхів. Опіки і рак стравоходу; клініка, діагностика, перша медична допомога, лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Клінічний аналіз перебігу хвороби в пацієнтів з ушкодженнями і

захворюваннями ший. Засвоєння здобувачами освіти клінічних ознак поранень та запальних захворювань ший. Перша медична допомога при ушкодженнях. Відпрацювання навичок розпізнавання дифузного, вузлового та токсичного зобу. Видалення сторонніх предметів з гортані, трахеї, бронхів. Підбір медичних інструментів до трахеостомії.

Практичні навички:

- перша медична допомога в разі поранень ший;
- перша медична допомога та невідкладне звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів гортані й трахеї;
- перша медична допомога у випадку механічної та опікової травми стравоходу;
- накладання м'яких пов'язок на шию.

Тема 20. Ушкодження та захворювання грудної клітки й органів грудної порожнини.

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Основні методи обстеження грудної клітки та її органів. Механічна травма: забій, стиснення грудної клітки, перелом ребер, ключиць.

Закриті ушкодження органів грудної клітки. Проникні й непроникні поранення грудної клітки, ускладнення їх. Ушкодження легень, серця. Особливості надання медичної допомоги хворим з торакотравмою. Гнійно-запальні захворювання плеври та легень: гнійний плеврит, абсцес легені. Рак легені, діагностика й лікування. Оперативна корекція природжених і набутих вад та захворювань серця. Запальні захворювання грудної залози: гострий лактаційний і гострий гнійний мастит. Доброякісні та злоякісні пухлини грудної залози, клінічні ознаки, діагностика, методи лікування. Профілактичні заходи для своєчасного виявлення хворих.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Аналіз перебігу хвороби в пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями органів грудної порожнини. Відпрацювання навичок розпізнавання патології, надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі. Удосконалення техніки іммобілізації у випадку перелому ребер, ключиці, накладання оклюзійної пов'язки, підготовка сифонного дренажу за Бюлау або Суботіним для дренивання плевральної порожнини. Догляд за хворими, участь у проведенні діагностичних та лікувальних маніпуляцій, операцій, перев'язок.

Практичні навички:

- перша медична допомога в разі закритого ушкодження грудної клітки;
- перша медична допомога в разі перелому ключиці та ребер;
- перша медична допомога в разі відкритого, закритого і напруженого пневмотораксу;
- перша медична допомога при пораненні серця;
- перша медична допомога при пораненні легень;
- діагностика пухлин грудної залози;
- догляд за хворими з дренажами у плевральній порожнині;
- участь у діагностиці та лікуванні запальних процесів грудної залози;
- накладання м'яких пов'язок на грудну клітину.

Тема 21. Ушкодження та захворювання органів черевної порожнини

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Обстеження пацієнтів із захворюваннями та травмами органів черевної порожнини. Основні інструментальні та лабораторні методи дослідження. Поняття про лапароскопію. Закриті ушкодження черевної порожнини: забиття черевної стінки, ушкодження паренхіматозних та розрив порожнистих органів.

Грижі живота: причини, класифікація, складові частини, клінічні ознаки, принципи лікування. Профілактика утворення грижі. Ускладнення гриж (защемлення), діагностика, невідкладна медична допомога.

«Гострий живіт»: поняття, клініка, невідкладна медична допомога.

Перитоніт. Класифікація, клінічні ознаки, невідкладна медична допомога, передопераційна підготовка та догляд після операції.

Запальні захворювання органів черевної порожнини (гострий апендицит, гострий холецистит, гострий панкреатит): особливості діагностики, перша медична допомога.

Проривні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки. Шлунково-кишкові кровотечі. Причини, клініка, перша медична допомога.

Кишкова непрохідність, класифікація, клінічні ознаки, невідкладна медична допомога, принципи лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Показ тематичних хворих та аналіз перебігу хвороби у пацієнтів з різними захворюваннями органів черевної порожнини. Відпрацювання навичок розпізнавання гострих хірургічних захворювань. Участь у проведенні діагностичних, лікувальних маніпуляцій, операцій, перев'язок, підготовці пацієнтів до операції. Складання набору медичних інструментів для лапаротомії. Застосування бандажа.

Практичні навички:

- надання невідкладної медичної допомоги у випадку:
 - защемленої грижі;
 - гострих захворювань органів черевної порожнини;
 - шлунково-кишкової кровотечі;
- складання набору медичних інструментів для лапаротомії;
- застосування бандажа;
- участь у проведенні перев'язок;
- здійснення догляду за пацієнтами.

Тема 22. Хірургічні захворювання прямої кишки

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Методи обстеження в проктології.

Геморой. Поняття, причини, клінічні ознаки, ускладнення, принципи лікування.

Тріщина заднього проходу.

Гострий парапроктит: причини, клінічні ознаки, лікування. Уявлення про пухлини прямої кишки, протиприродний задній прохід.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Огляд та аналіз перебігу хвороби проктологічних пацієнтів. Участь у проведенні обстеження прямої кишки. Догляд за пацієнтами з колостомаю. Особливості

підготовки до операції прямої кишки та догляд в післяопераційний період.

Практичні навички:

- здійснення догляду за колостомою;
- участь у проведенні обстеження прямої кишки;
- участь у підготовці пацієнтів до операції на прямій кишці.

Тема 23. Урологічні захворювання

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Спеціальні методи обстеження в урології. Основні симптоми урологічних захворювань. Ушкодження сечових і статевих органів, клінічні ознаки, надання невідкладної медичної допомоги. Сечокам'яна хвороба, причини, клінічні ознаки, перша медична допомога в разі ниркової коліки, принципи лікування.

Уявлення про захворювання сечового міхура, передміхурової залози. Гостра затримка сечі. Догляд за урологічними хворими. Захворювання передміхурової залози. Пухлини нирок, сечового міхура, передміхурової залози. Захворювання яєчок та статевого члена.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Ознайомлення з інструментальними методами обстеження в урології. Курація пацієнтів, аналіз перебігу хвороби, обговорення невідкладної медичної допомоги. Участь у діагностичних, лікувальних маніпуляціях, операціях, перев'язуванні. Догляд за урологічними хворими.

Практичні навички:

- перша медична допомога в разі ускладнень сечокам'яної хвороби;
- перша медична допомога в разі закритих і відкритих ушкоджень нирок, сечових шляхів та статевих органів;
- перша медична допомога у випадку гострої затримки сечі;
- догляд за хворими;
- догляд за цистостомою;
- накладання м'яких пов'язок на промежину.

Тема 24. Ушкодження та захворювання хребта і таза

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Дослідження хребта. Ушкодження хребта: компресійні переломи, переломовивихи; симптоми, методи діагностики, надання першої медичної допомоги та лікування. Ушкодження таза і тазових органів: класифікація, клінічні ознаки, особливості надання першої медичної допомоги та лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Робота в травматологічному та хірургічному відділеннях. Аналіз хвороб у пацієнтів з ушкодженням хребта й таза. З'ясування тактики в наданні першої медичної допомоги. Особливості транспортної іммобілізації в кожному окремому випадку. Ознайомлення з методами консервативного та оперативного лікування. Роль в діагностиці, лікуванні й догляді за хворими в умовах стаціонару.

Практичні навички:

- догляд за хворими;
- перша медична допомога в разі ушкодження хребта, спинного мозку і таза;
- транспортна та лікувальна іммобілізація;
- виконання лікарських призначень.

Тема 25. Ушкодження та захворювання кінцівок. Синдром тривалого здавлювання

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Синдром тривалого здавлювання: клініка, розвиток процесу, принципи надання першої медичної допомоги й подальшого лікування.

Вади розвитку кінцівок. Методи дослідження кінцівок і суглобів. Вивихи й переломи верхніх і нижніх кінцівок. Гнійні захворювання пальців і кисті. Панарицій: види, діагностика, методи оперативного лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

У стаціонарі. Робота в травматологічному та хірургічному відділеннях. Аналіз хвороб пацієнтів з ушкодженням кісток і суглобів, гнійно-запальними захворюваннями кінцівок. З'ясування тактики в наданні невідкладної медичної допомоги. Особливості транспортної іммобілізації в кожному окремому випадку. Ознайомлення з методами консервативного та оперативного лікування. Роль в діагностиці, лікуванні й догляді за хворими в умовах стаціонару.

Практичні навички:

- догляд за хворими;
- перша медична допомога при травмах кінцівок;
- вправлення плеча і пальців кисті у разі вивиху;
- транспортна та лікувальна іммобілізація;
- виконання лікарських призначень.

Тема 26. Захворювання судин

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

Облітеруючий ендартеріт, облітеруючий артеріосклероз, причини, клінічні ознаки, діагностика й лікування. Хвороба Рейно; клініка, діагностика, лікування. Варикозне розширення вен, тромбофлебіт і флеботромбоз; клініка, діагностика, ускладнення і способи лікування. Посттромбофлебітичний синдром; класифікація, діагностика, форми захворювання, лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

Участь у перев'язках хворих з некрозами та гангренами у випадку облітеруючого захворювання судин, з виразками й норицями. Догляд за хворими з некрозами, бинтування нижніх кінцівок після венектомії, зняття швів. Підготовка хворих і проведення фістулографії. Профілактика пролежнів.

Аналіз перебігу захворювання, огляд хворих із судинною патологією. Проведення спеціальних проб для виявлення захворювань артерій і вен нижніх кінцівок. З'ясування методів консервативною й оперативного лікування. Участь у проведенні спеціальних методів

дослідження тематичних хворих. Догляд за хворими після операцій на судинах, накладання еластичного бинта.

Практичні навички:

- перша медична допомога в разі гострого тромбозу та емболії;
- проведення профілактики пролежнів та лікування хворих;
- накладання еластичною бинта на нижні кінцівки;
- визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок;
- догляд за хворими;
- засвоєння схем антикоагулянтної терапії;
- виявлення пульсації на артеріях нижніх кінцівок.

6.2 РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основними методами та формами навчання є:

– **Лекція** (вступна, тематична, оглядова). Проведення лекційних занять включає: словесне викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-візуалізації з використанням мультимедійних технологій; проблемні лекції (розв'язування ситуаційних задач, кейсів), бінарні лекції (лекції-дискусії), лекції із заздалегідь запланованими помилками, лекції-прес-конференції.

– **Навчальна практика під керівництвом викладача:** інструктаж, усне фронтальне опитування, письмове опитування, вирішення типових та нетипових практичних та ситуаційних клінічних завдань; ділова гра; робота у групах, відпрацювання практичних навичок, курація пацієнтів, заповнення медичної документації.

– **Самостійна робота здобувачів фахової передвищої освіти:** обов'язкова, що передбачена навчальним планом і робочою програмою, є одним з показників академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів освіти.

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- есе за вузькоспеціальною проблемою, що погоджується з викладачем;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;
- підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей та повідомлень тощо;
- узагальнення матеріалів за обраною проблемою;
- систематичне відвідування навчальних занять;
- відвідування додаткових занять, лекцій, семінарів, круглих столів тощо;
- завдання, які виконують Здобувачі фахової передвищої освіти під час переддипломної практики;
- відвідування та участь у засіданнях відповідних студентських наукових гуртків тощо;
- інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо).

– **Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за вибором)** – наукова й дослідницька робота здобувачів освіти, що полягає у самостійному проведенні обстеження пацієнта, досліджень, збиранні наукової інформації, її аналізі; до цієї ж категорії належать аудиторні потокові та групові заняття, участь у роботі наукового студентського товариства (гуртки, конференції, підготовка доповідей).

– **Дистанційне навчання**

7. 1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНУ
з навчальної дисципліни
«Хірургія»
освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

1. Джерела та шляхи поширення інфекції в хірургії. Внутрішньо-лікарняна інфекція, організація профілактики.
2. Положення про хірургічне відділення, його структуру та функції.
3. Асептика. Способи забезпечення асептичного режиму.
4. Антисептика, її види, характеристика.
5. Підготовка до роботи операційного блоку. Види операцій, їх етапи. Сучасні медичні інструменти.
6. Наркоз, його види, клінічний перебіг. Основні речовини, апаратура та медичні інструменти для наркозу.
7. Сучасна багатокомпонентна анестезія. Підготовка пацієнтів, премедикація, ускладнення, їх профілактика.
8. Види місцевої анестезії. Медикаменти, оснащення, техніка проведення.
9. Кровотеча та крововтрата, класифікація, клінічні прояви. Оцінювання стану пацієнта.
10. Методи гемостазу.
11. Перша медична допомога при гострій крововтраті, кровотечах різної локалізації.
12. Групи крові та резус-фактор. Техніка переливання крові.
13. Способи й методи переливань крові. Ускладнення, їх профілактика. Догляд за пацієнтами у разі гемотрансфузій.
14. Запобіжні заходи та заходи, пов'язані з терміною профілактикою зараження СНІДом при роботі з кров'ю.
15. Загальні принципи першої медичної допомоги.
16. Амбулаторна хірургія. Основні напрями роботи ФАПу.
17. Діагностика хірургічних захворювань та невідкладних станів. Спостереження за динамікою.
18. Передопераційний період. Загальна підготовка та підготовка органів і систем.
19. Післяопераційний період. Зміни в організмі після операції. Оцінювання загального стану пацієнтів. Інтенсивне та динамічне спостереження за функціями органів і систем.
20. Післяопераційний режим: харчування, знеболювання, догляд за дренажами та станом пов'язки та ін. Післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика та усунення.
21. Травма та травматизм, їх профілактика. Закриті травми м'яких тканин, особливості діагностики, надання першої допомоги та лікування.
22. Вивихи, їхні види, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування.
23. Переломи кісток: класифікація, клінічні ознаки, перша медична допомога, принципи лікування.
24. Закрита черепно-мозкова травма: струс, забій, стиснення головного мозку. Принципи діагностики та особливості надання першої медичної допомоги.
25. Перелом склепіння та основи черепа. Діагностика та перша медична допомога. Особливості транспортування потерпілих.
26. Закриті ушкодження грудної клітки та її органів. Пневмоторакс. Діагностика, перша медична допомога.
27. Захворювання грудної залози.
28. Переломи ребер та ключиці. Діагностика, надання першої медичної допомоги.
29. Закриті ушкодження живота: діагностика, перша медична допомога, особливості

транспортування.

30. Переломи хребта та кісток таза. Особливості діагностики, перша медична допомога, транспортування.

31. Рани, класифікація, клініка, регенерація. Види загоювання ран.

32. Перша медична допомога при пораненнях. Лікування ран. Інструментальне перев'язування. Догляд за пацієнтом.

33. Особливості надання першої медичної допомоги при пораненні м'яких тканин голови, відкритому пневмотораксі, проникаючому пораненні живота.

34. Опіки: класифікація, площа та глибина, перша медична допомога, лікування, догляд за пацієнтами.

35. Опікова хвороба: періоди, принципи лікування, особливості догляду.

36. Хімічні та радіаційні опіки: поняття, перша медична допомога.

37. Холодова травма: класифікація, клініка, перша медична допомога, профілактика.

38. Електротравма. Особливості складання першої медичної допомоги та лікування.

39. Хірургічна інфекція. Загальні питання.

40. Гнійні процеси шкіри та підшкірної основи, клініка, принципи лікування, профілактика.

41. Захворювання лімфатичних та кровоносних судин, поняття, клініка, профілактика.

42. Гнійні захворювання кісток, суглобів, пальців: поняття, клініка, профілактика.

43. Газова гангрена, збудники, клініка, профілактика.

44. Правець, поняття, профілактика — специфічна та неспецифічна.

45. Загальна гнійна інфекція, класифікація, клініка, діагностика, профілактика.

46. Поняття про специфічну хірургічну інфекцію.

47. Пухлини: класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування, профілактика.

48. Гостра та хронічна артеріальна непрохідність. Особливості діагностики та невідкладної медичної допомоги.

49. Варикозна хвороба: клініка, діагностика, принципи лікування, профілактика.

50. Суха та волога гангрена. Пролежні, профілактика та лікування.

51. Вади розвитку, визначення, класифікація, причини, профілактика.

52. Гострий мастит, клініка, лікування. Роль акушерки в профілактиці захворювань.

53. Поняття про мастопатії та доброякісні пухлини молочної залози.

54. Злоякісні пухлини. Основні методи обстеження молочних залоз.

55. Грижі живота: причини, класифікація, клінічні ознаки, ускладнення, невідкладна медична допомога, профілактика.

56. «Гострий живіт»: поняття, клініка, невідкладна медична допомога.

57. Перитоніт: класифікація, клініка, невідкладна медична допомога.

58. Гострий апендицит: клініка, діагностика, перша медична допомога.

59. Гострий холецистит та гострий панкреатит, особливості діагностики, перша медична допомога.

60. Проривна виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Шлунково-кишкові кровотечі. Особливості першої медичної допомоги.

61. Кишкова непрохідність, класифікація, клініка, перша медична допомога.

62. Хірургічні захворювання прямої кишки, клініка, діагностика, особливості догляду.

63. Поняття про урологічні захворювання. Особливості невідкладної медичної допомоги та догляду.

64. Облітеруючі захворювання судин нижньої кінцівки. Діагностика, клініка, лікування.

7.2. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДО СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Виготовити та підготувати до стерилізації перев'язувальний матеріал.
2. Підготувати бікс для накривання стерильного столу перев'язувальної.
3. Обробити руки сучасними препаратами (стериліум, АХД, кутасепт, препаратом «С-4» та інші).
4. Надягнути стерильний халат на себе.
5. Надягнути стерильний халат на хірурга.
6. Накрити стерильний стіл перев'язувальної.
7. Відібрати загальні інструменти і розкласти їх за групами.
8. Скласти набір медичних інструментів для венесекції.
9. Скласти набір медичних інструментів для операцій на органах черевної порожнини.
10. Накласти вузлові шви на фантомі.
11. Зняти вузлові шви на фантомі.
12. Провести місцеву холодову анестезію хлоретиллом на фантомі.
13. Накласти джгут на плече.
14. Накласти турнікет на руку (ногу).
15. Виконати тугу тампонаду рани на фантомі.
16. Накласти стискувальну пов'язку на передпліччя.
17. Накласти пов'язку «чепець».
18. Накласти пов'язку «вуздечка».
19. Накласти пов'язку Дезо.
20. Накласти колосоподібну пов'язку на плечовий суглоб.
21. Накласти пов'язку на молочну залозу.
22. Накласти черепащачу збіжну пов'язку на лікоть.
23. Накласти черепащачу розбіжну пов'язку на коліно.
24. Накласти «лицарську» рукавичку.
25. Накласти восьмиподібну пов'язку на гомілковостопний суглоб.
26. Накласти працюподібну пов'язку на ніс та підборіддя.
27. Накласти косинкову пов'язку на верхню кінцівку.
28. Визначити групу крові за допомогою стандартних сироваток.
29. Визначити групу крові за допомогою цоліклонів.
30. Визначити резус-належність крові експрес-методом.
31. Провести індивідуальну пробу на сумісність за групами крові системи АВ0.
32. Провести індивідуальну пробу на резус-сумісність.
33. Накласти шину Крамера при переломі кісток передпліччя.
34. Накласти шину Крамера при переломі кісток гомілки.
35. Перев'язати на фантомі асептичну післяопераційну рану.
36. Перев'язати на фантомі рану з дренажем.
37. Перев'язати на фантомі гнійну рану в стадії гідратації.
38. Накласти на фантомі пов'язку при відкритому пневмотораксі.
39. Перев'язати на фантомі вкушену рану.
40. Взяти з рани (на фантомі) матеріал для бактеріологічного дослідження.
41. Скласти набір медичних інструментів для розтину гнояка.
42. Накласти еластичний бинт на нижню кінцівку.
43. Підготувати набір медичних інструментів для трепанації черепу.
44. Підготувати набір медичних інструментів для операції на кінцівках.
45. Підготувати набір медичних інструментів для скелетного витягання.
46. Підготувати набір медичних інструментів для розтину гнояка.
47. Підготувати набір медичних інструментів для ампутації кінцівок.

48. Підготувати набір медичних інструментів для трахеостомії.
49. Накласти вузлові шви на муляжі.
50. Зняти вузлові шви на муляжі.
51. Надання першої медичної допомоги в разі поранення вен шиї.
52. Надання першої медичної допомоги в разі поранення сонної артерії.
53. Надання першої медичної допомоги в разі поранення вен передпліччя.
54. Проведення інфузії в периферійну вену.
55. Підготувати набір медичного інструментарію для первинного хірургічного оброблення ран (ПХО).
56. Надання першої медичної допомоги у випадку електротравми.
57. Провести первинне хірургічне оброблення рани (на фантомі).
58. Підготувати набір медичного інструментарію для типових операцій на органах черевної порожнини.
59. Надання першої медичної допомоги в разі відкритої травми голови.
60. Надання першої медичної допомоги в разі опіку стравоходу.
61. Надання першої медичної допомоги в разі відкритого пневмотораксу.
62. Надання першої медичної допомоги в разі перелому ключиці без зміщення відламків.
63. Надання першої медичної допомоги в разі перелому діафіза правого плеча.
64. Надання першої медичної допомоги у випадку напруженого пневмотораксу.
65. Надання першої медичної допомоги у випадку перелому кісток передпліччя в середній третині.
66. Накладання гіпсової пов'язки в разі перелому кісток передпліччя в типовому місці.
67. Надання першої медичної допомоги в разі перелому стегна.
68. Надання першої медичної допомоги в разі перелому кісток гомілки.
69. Надання першої медичної допомоги в разі удару головою.
70. Надання першої медичної допомоги в разі опіку плечового суглоба.
71. Надання першої медичної допомоги у випадку розтягнення зв'язок суглобів.
72. Надання першої медичної допомоги в разі опіку кисті.
73. Надання першої медичної допомоги в разі рани ліктьового суглоба.
74. Підготувати до роботи стіл перев'язувальної сестри.
75. Надання першої медичної допомоги в разі перелому кісток таза. Умови транспортування.
76. Підготувати набір медичних інструментів для первинного хірургічного оброблення рани.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ з навчальної дисципліни «Хірургія» освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

I. Основними функціями оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти є:

— **контролююча** – визначає рівень досягнень кожного здобувача освіти, готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу викладачеві відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;

— **навчальна** – сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, удосконаленню вмінь і навичок;

— **діагностично-коригувальна** – з'ясовує причини труднощів, які виникають у здобувача освіти у процесі навчання; виявляє прогалини в засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;

— **стимульовально-мотиваційна** – формує позитивні мотиви навчання;

— **виховна** – сприяє формуванню вмінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

II. Основні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти:

— **характеристика відповіді здобувача освіти:** правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;

— **якість знань:** повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність; сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;

— **рівень володіння розумовими операціями:** уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

— **досвід творчої діяльності** (уміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);

— **самостійність оцінних суджень.**

— **повнота знань** – кількість знань, визначених навчальною програмою.

— **глибина знань** – усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань.

— **гнучкість знань** – уміння здобувачів ФПО застосовувати набуті знання в стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; уміння комбінувати новий спосіб діяльності із вже відомих.

— **системність знань** – усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших.

— **міцність знань** – тривалість збереження їх у пам'яті, відтворення їх у необхідних ситуаціях.

— **навички** – дії доведені до автоматизму в результаті виконання вправ та маніпуляцій. Для сформованих навичок характерні швидкість і точність відтворення.

Знання, вміння здобувачів ФПО з навчальних дисциплін оцінюється за чотирьохбальною шкалою на підставі загальних критеріїв та критеріїв оцінювання знань з навчальної дисципліни, а в навчальних журналах виставляється кількісна оцінка «5», «4», «3», «2».

Критерії оцінювання:

Оцінка «5»	Оцінка «4»	Оцінка «3»	Оцінка «2»
1. Демонстрація практичної навички			
Здобувач освіти бездоганно, «автоматично» виконує практичну навичку, без жодної помилки, з мінімальним терміном часу.	Під час виконання навички, здобувач освіти припускається однієї помилки що позначається на якості маніпуляції але не зашкоджує пацієнту.	Під час виконання навички, здобувач освіти припускається двох-трьох помилок що позначаються на якості маніпуляції, але не зашкоджують пацієнту.	Під час виконання навички, здобувач освіти припускається більше трьох помилок або робить «грубі» помилки (можуть зашкодити пацієнту) , або взагалі не виконує навичку.
2. Усне опитування			
Здобувач освіти відповідає на всі поставлені питання, відповіді змістовні, ілюструються прикладами (як типовими так і нетиповими випадками)	Здобувач освіти під час опитування робить не більше 20 - 30 % помилок на поставлені запитання. Відповіді ілюструє типовими прикладами.	Здобувач освіти під час опитування робить не більше 40% помилок. Наведені приклади неповні, суперечливі, не досить обґрунтовані.	Здобувач освіти під час опитування робить 50% відсотків помилок. Не може навести клінічні приклади.
3. Вирішення тестових завдань			
95% та більше правильних відповідей.	94 - 70% правильних відповідей.	69 - 56% правильних відповідей.	55% та менше правильних відповідей.
4. Вирішення ситуаційних завдань			
Здобувач освіти вирішує як типові так і атипові задачі без помилок, наводить доказову базу, опірні симптоми, стандарти лікування.	Здобувач освіти вирішує типові задачі, під час наведення клінічних прикладів робить помилки, але самостійно їх виправляє. Припускається несуттєвих (не зашкоджують хворому) помилок в призначенні лікування згідно стандартів.	Здобувач освіти під час вирішення типових освітніх завдань припускається помилок, але самостійно їх виправляє після додаткових «навідних» питань викладача, призначає лікування не в повному обсязі згідно з протоколом лікування.	Здобувач освіти не вирішує клінічну задачу. На додаткові питання згідно з протоколом лікування припускається суттєвих помилок (можуть зашкодити життю хворого).

5. Активність здобувача освіти			
Активний	Часткова активність	Обмежена активність	Пасивний.
Протягом усього заняття бере активну участь в обговоренні кожної клінічної ситуації, навички, наводить аргументовані відповіді, обстоює власну думку. Першим розпочинає відпрацьовувати навички та маніпуляції.	Протягом усього бере участь в обговоренні типових питань. Під час розгляду атипичних, складних випадків дослухається до відповідей активних здобувачів освіти, не може сформулювати власну думку. Один із перших починає виконувати практичні навички.	Впродовж заняття робить вигляд, інколи висловлює власну думку, але без аргументації. Під час виконання практичних навичок активізується тільки після прямого звернення викладача.	Активізується тільки під час прямого звернення викладача, відповідає на поставлене питання повільно, без завзяття, але й та відповідь, яку вдалося від нього почути з помилками.

Оцінювання:

Прізвище та ім'я ; здобувача освіти	Усна відповідь	Демонстрація практичних навичок та вмінь	Вирішення тестових завдань	Вирішення ситуаційних задач	Активність здобувача освіти
	1	2	3	4	5
1.					
2.					

Вираховується середнє арифметичне всіх видів оцінювання, якщо здобувач освіти активний додається 1 бал.

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільний	2	Оцінка « незадовільно » виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача освіти не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.
Задовільний	3	Оцінка « задовільно » виставляється здобувачу освіти на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач освіти спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.
Добрий	4	Оцінка « добре » виставляється за умови, коли здобувач освіти знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач освіти відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.
Відмінний	5	Оцінка « відмінно » виставляється у випадку, коли здобувач освіти знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпано точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Критерії оцінювання теоретичних знань здобувачів фахової передвищої освіти

Оцінка «Відмінно» – виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Творчо підходить до засвоєного матеріалу, повно і правильно виконує завдання.
2. Вміє застосовувати різні принципи й методи в конкретній ситуації.
3. Глибоко аналізує факти і події, правильно прогнозує результати від прийнятих рішень.
4. Чітко, послідовно викладає відповіді.
5. Вміє пов'язати теоретичні і практичні знання.

Оцінка «Добре» – виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Знає програмний матеріал у повному обсязі, але при відповіді допускає неprincipпові помилки несуттєвого характеру.
2. Не творчо, а логічно відповідає на питання.
3. Не завжди правильно прогнозує події від прийнятих рішень.
4. Вміє пов'язати теоретичні і практичні знання.

Оцінка «Задовільно» – виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Репродуктивно підходить до засвоєння та викладання матеріалу.
2. Відповідає недостатньо повно, але обов'язково виконує (можливо з несуттєвими помилками) інші завдання, які пов'язані з розв'язанням практичних задач.
3. Не повністю знає основний матеріал, допускає велику кількість неточностей у відповідях.
4. Нечітко викладає матеріал на папері, порушує логічну послідовність у відповідях.
5. Має труднощі при практичному втіленні прийнятих рішень.

Оцінка «Незадовільно» – виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Не має знань з більшої частини програмного матеріалу, погано засвоїв принципові положення дисципліни.
2. Допускає грубі, принципові помилки при відповіді на отримані завдання.
3. Не розв'язав або розв'язав з великими помилками ті теоретичні питання, які пов'язані з виконанням практичних задач.
4. Не грамотно і не правильно виклав відповіді на папері.

Критерії оцінювання практичних знань здобувачів фахової передвищої освіти

Оцінка «Відмінно»– виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Повно і правильно виконав практичні завдання, вміє спілкуватися з пацієнтами, визначає показання та протипоказання до виконання практичних навичок.
2. Вміє застосовувати різні методи надання допомоги в конкретних ситуаціях.
3. Глибоко аналізує факти і події, правильно прогнозує результати від прийнятих рішень.
4. Чітко і послідовно виконує практичні навички.
5. Вміє пов'язати теоретичні і практичні знання.

Оцінка «Добре» – виставляється, якщо здобувач освіти:

1. При виконанні практичних навичок допускає деякі неприципові помилки несуттєвого характеру, які не впливають на кінцевий результат та стан пацієнта.
2. Не творчо, а логічно підходить до виконання практичних навичок.
3. Не завжди правильно прогнозує події від прийнятих рішень.
4. Вміє пов'язати теоретичні і практичні знання.

Оцінка «Задовільно»– виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Репродуктивно підходить до виконання практичних навичок.
2. Недостатньо повно відповідає, але обов'язково виконує (можливо з несуттєвими помилками) інші завдання, які пов'язані з розв'язанням практичних задач.
3. Має неглибокі знання основного матеріалу, допускає велику кількість неточностей при виконанні практичних навичок.
4. Нечітко виконує та порушує логічну послідовність виконання практичних навичок.
5. Відчуває труднощі при практичному втіленні прийнятих рішень.

Оцінка «Незадовільно» – виставляється, якщо здобувач освіти:

1. Не має знань з більшої частини програмного матеріалу, не виконує взагалі, або порушує послідовність виконання практичних навичок.
2. Допускає грубі, принципові помилки при виконанні отриманих практичних завдань, які загрожують здоров'ю та життю пацієнта.
3. Не виконав або виконав з великими помилками завдання, які пов'язані з розв'язанням практичних задач.
4. Неграмотно і неправильно виконав практичні навички.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно з конкретними цілями кожної теми.

На кожному практичному занятті здобувач освіти відповідає на 5 тестів за темою заняття, 2 стандартизовані питання, які включають питання з лекційного курсу та питання із самостійної роботи; вирішує 1 ситуаційну задачу; демонструє знання та вміння практичних навичок відповідно до теми практичного заняття.

Оцінювання поточної навчальної діяльності здобувачів фахової передвищої освіти.

На кожному практичному занятті оцінка знань кожного здобувача освіти здійснюється за чотирибальною системою.

Відмінно («5») – здобувач освіти правильно відповів на 95-100% тестів формату А. Правильно, чітко, логічно і повно відповів на усі питання. Може тісно пов'язати теорію і практику, правильно демонструє виконання практичних навичок. Вільно читає результати робіт, вирішує ситуаційні задачі підвищеної складності, вміє узагальнювати матеріал, володіє методами дослідження в обсязі, необхідному для діяльності лікаря. Виконав заплановану індивідуальну роботу.

Добре («4») – здобувач освіти правильно відповів на 70-94,9% тестів формату А. Правильно і за суттю відповів на питання. Демонструє виконання практичних навичок. Правильно використовує теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Вміє вирішувати легкі і середньої складності ситуаційні задачі. Володіє необхідними практичними навиками і прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

Задовільно («3») – здобувач освіти правильно відповів на 56-69,9% тестів формату А. Неповно, за допомогою додаткових питань, відповідає на питання. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок здобувач освіти робить помилки. Здобувач освіти вирішує лише найлегші задачі, володіє лише обов'язковим мінімумом методів дослідження.

Незадовільно («2») – здобувач освіти відповів на менше, ніж 55,9% тестів формату А. Не знає матеріалу поточної теми, не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові запитання, не розуміє матеріалу. Під час відповіді і демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки.

На кожному практичному занятті знання здобувачів освіти оцінюють за чотирибальною системою («5», «4», «3», «2») згідно з критеріями оцінювання поточної діяльності здобувача ФПО.

Шкала оцінювання тестових завдань:

Кількість балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за 5-бальною шкалою
95-100	відмінно
70-94,9	добре
56-69,9	задовільно
1-55,9	незадовільно

9. ФОРМИ ТА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СФОРМОВАНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи, форми контролю та система оцінювання успішності здобувачів ФПО здійснюється відповідно до вимог програми навчальної дисципліни «Хірургія» в КЗ КОР «БЦ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ»

При оцінюванні роботи здобувача освіти протягом семестру враховується наступне:

- відвідування занять;
- активна та продуктивна участь на навчальній практиці;
- вивчення базової та додаткової літератури;
- своєчасна здача завдань.

Методи оцінювання:

- усне індивідуальне опитування
- письмовий тестовий контроль
- комп'ютерний тестовий контроль
- розв'язування типових та нетипових клінічних завдань
- демонстрація практичних навичок
- індивідуальне завдання
- студентські проекти
- студентські презентації
- участь в НДРС
- семестровий контроль

Оцінка з обов'язкової навчальної дисципліни «Хірургія» є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності здобувача освіти та оцінки за семестрове оцінювання.

Передбачені наступні форми контролю:

1. Контроль початкового рівня знань, який визначається на першому занятті навчальної практики та включає перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчали на попередніх курсах (анатомія, фізіологія ті ін.). Контроль проводять методом фронтального усного опитування.

2. Поточний контроль (засвоєння теми) контролюється на навчальній практиці відповідно до конкретних цілей, засвоєння конкретної. Рекомендується застосовувати такі методи оцінювання рівня підготовки здобувачів освіти: опитування, вирішення ситуаційних клінічних завдань, тестування, практична перевірка рівня оволодіння та виконання практичних знань та умінь.

3. Підсумковий контроль засвоєння здійснюється для оцінювання результатів навчання після завершення вивчення навчальної дисципліни та проводиться на останньому занятті навчальної практики. Підсумковий контроль знань включає семестровий контроль у вигляді семестрового екзамену. Рекомендується застосовувати такі способи оцінювання рівня підготовки здобувачів ФПО: письмове завдання, яке включає теоретичну та практичну частини; контрольні опитування (фронтальне; вибіркоче усне, письмове, вирішення клінічної задачі); тестування, демонстрація практичних навичок.

Для тих здобувачів освіти, які хочуть поліпшити оцінку з навчальної дисципліни підсумковий контроль засвоєння з навчальної дисципліни здійснюється додатково за графіком, затвердженим у коледжі.

10. Список рекомендованої літератури: основна, допоміжна

Основна (навчальна) література:

1. Хірургія: підручник / О.Ю. Усенко, Г.В. Білоус, Г. Й. Путінцева, 5-е видання, Медицина 2021. с 246-249 .
2. Кіт О.М., Боб А.О., Медсестринство в хірургії. Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. 455с.
3. Криворучка І.А., Чугай В.В., Гончарова Н.М., Медсестринство в хірургії. Харків.: Здоров'я, 2017. 56 с.
4. Хімич С.Д., М.Д Желіба Загальна хірургія. К.: Медицина, 2018. 608с.
5. Шегедин М.Б., Шустакевич С.Ф. Медсестринство в хірургії: навч. посібн. К.: Медицина, 2016. 120 с
6. В. С.Тарасюк, А. О. Новицький, Л. А. Новицька «Клінічне медсестринство в хірургії».- Київ: «Медицина», 2016.- 361 с.
7. Склярів Є.Я., Пирогова В.І. Громадське здоров'я і громадське медсестринство. - К.: Здоров'я, 2011. - 256 с.
8. Сестринська справа (за ред. проф. Шевчука М.Г.). К. – Здоров'я, 2009. – 494 с
9. Касевич Н.М., Практикум із сестринської справи.- Сімферополь: Таврида, 2011-248с.
10. Кулачек, Р.І. Сидорчук, В.Д. Фундюк, Б.І.Шумко та співавт. Основи хірургічної практики. Чернівці: Видавництво Буковинської державної медичної академії, 2011. – 132с.
11. Сестринська справа (навчальний посібник під ред. проф. М.Г.Шевчука). - Київ, Здоров'я, 2014 р. - 493с.
12. Скрипниченко Д.Ф. «Хірургія» - К.: Здоров'я, 2012.- 317 с.
13. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразолій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський процес: Основи сестринської справи та клінічного медсестринства. — К.: Здоров'я, 2011. — 208с.
14. Ковальчук О.Л., Сабадишин Р.О., Маркович С.В. Медсестринство в хірургії. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2012. — 480 с.
15. Желіба М.Д. Загальна хірургія/за ред. М.Д.Желіби, С.Д.Хімича, І.Д.Герич та ін. - Київ: «Медицина», 2010. - 448с.
16. Дронов О.І., Сипливий В.О., Ковальська І.О., Скомаровський О.А. та ін. Курс лекцій з загальної хірургії. - Київ. - 2011. - 235с.
17. Загальна хірургія з клінічною психологією: підручник/Каніковський О.Є., Дронов О.І. та ін.. – Вінниця: ФОП Рогальська О.І. – 2015. – 590с.
18. Дронов О.І., Ковальська І.О., Скомаровський О.А., Насташенко І.Л., Горлач А.І., Земсков С.В.. Тестові завдання з курсу загальної хірургії. - Київ. - 2015. - 117с.

Допоміжна (додаткова) література:

1. Навчальний посібник з хірургії в модулях: навч. посібн. / За ред. Л.М. Ковальчука. — К.: Медицина, 2011.- 86 с.
2. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник, 2-ге вид., стер. — К.: Медицина, 2009. — 144 с.
3. Сабадишин Р.О., Гашинський І.В., Маркович О.В. Коледжна хірургія. — Рівне, 2013. — 783 с.
4. Хірургія / Хімич С.Д., Герич І.Д., Сипливий В.О. та ін.; за ред. С.Д. Хімича. — К.: Здоров'я, 2014.- 311с.
5. Хірургія: підручник / О.Ю. Усенко, Г.Б. Білоус, Г.Й. Путинцева. — К.: Медицина, 2010. — 400 с.

6. Шегедин М.Б., Шустакевич С.Ф. Медсестринство в хірургії: навч. посібн. — К.: Медицина, 2008. — 120 с.
7. Жученко С.П., Желіба М.Д., Хіміч С.Д. Загальна хірургія. — К.: Здоров'я, 2011. — 488 с.
8. Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб. / За заг. кер. Губенко І.Я. — Черкаси, 2013. — 44 с.
9. Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи: навч. посібн. — К.: Здоров'я, 2015. — 464 с.
10. Ковальчук Л.Я. та ін. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія невідкладних станів: навч. посібн. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2013. — 324 с.
11. Надахівська Н.І. Посібник з хірургії. — К.: Здоров'я, 2011. — 136 с.
12. Олійник П.В., Гасюк Г.Д. Медичні інструменти. — Львів: Світ, 2016. — 152 с.
13. Трубніков В.Ф. Військово-польова хірургія. — Харків: Вид-во ХДМУ, 2015. — 376 с.
14. Чепкий Л.П., Ткаченко Р.О. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія: підручник. — К.: Вища шк., 2014. — 334 с.
15. Черенько М.П. Загальна хірургія з доглядом за хворими. — К.: Здоров'я, 2011. — 616 с.

11. Інформаційні ресурси (Internet)

Електронні ресурси:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій та практичних занять.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (ст. 16).
3. Закон України «Про фахову передвищу освіту» зі змінами 2023 рік №2745-VIII
від 06.06.2019 редакція від 02.10.2021
Детальніше: https://urst.com.ua/act/profahovu_peredvyshu_osvitu
4. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII)
5. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (від 26.11.2015 № 848-VIII)
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-BF#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/266-2015-BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 302 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-p#Text>
9. Наказ МОН від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.11. 2015. за 16 №1460/27905. (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 12.04.2016 № 419
10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти»
URL:<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacijshodorozroblennya-standativ-fahovoyi-peredvishoyi-osviti>
11. Наказ Держспоживстандарту від 28.10.2010 № 327 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
12. Наказ МОН від 22.05.2020 № 673 «Про затвердження Переліку спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання» URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-pereliku-specialnostej-zdobuttyastupenya-osviti-z-yakih-neobhidne-dlya-dostupu-do-profesij-dlya-yakihzaprovadzheno-dodatkoveregulyuvannya>
13. Національний класифікатор України «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009:2010, чинний від 01.01.2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
14. Закон України «Про професійний розвиток працівників» (від 12.01.2012 № 4312-VI)
15. Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» (від 20.11.2012 № 5499-VI)
16. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.04.2021 № 466 «Про документи про фахову передвищу освіту»
17. Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 №164 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо опису документів про освіту (наукові ступені) та додатка до них, академічної довідки та Методичних рекомендацій щодо заповнення додатка до диплома європейського зразка»

18. Про затвердження Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти 01.07.2021 № 749
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 № 338 «Деякі питання акредитації освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти в умовах воєнного стану» (зі змінами, внесеними постановою від 14.10.2022 № 1164)
20. Наказ МОЗ України від 01.06.2013 «Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0460282-13>.
21. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80>
22. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 214-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-realizaciyi-koncepciyi-pidgotovkifahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttyaosviti?fbclid=IwAR3djB1TgA3hYBt5q4gMQYWyM_Qda8F7aPW0zpY3FMRQKdlwSMq9mDZ4zH8
23. Проект положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogoobgovorennya-proyekt-polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osvityi-tipovij-dogovor-pro-zdobuttya-vishoyi-fahovoyi-peredvishoyi-osviti-za-dualnoyu-formoyu>
24. Щодо оформлення ліцензій у сфері фахової передвищої освіти: Лист Міністерства освіти і науки України 1/11-7337 від 08.08.2019 URL: http://www.zpto.ues.by/images/files/documents/mon/2019/1_11-7337.pdf
25. Реєстр медико - технологічних документів. [Електронний ресурс] – режим доступу <https://dec.gov.ua/mtd/home/>
26. Галузеві стандарти та клінічні настанови. [Електронний ресурс] – режим доступу https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
27. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
28. Медсестринство в хірургії. Практикум / Сабадишин Р. О., Маркович О. В. та ін. Published on Mar 17, 2017 <https://issuu.com/novaknyha/docs/>
29. О.М.Кіт, О.Л.Ковальчук, Г.Т.Пустовойт «Медсестринство в хірургії», Тернопіль, «Укрмедкнига» 2001, <http://intranet.tdmu.edu.ua/data/books/Kit-sestry.pdf>

12. Методичне забезпечення

Надається перелік:

- *інструментів, обладнання, наочності, технічних засобів навчання;*
- *мультимедійних презентацій, ілюстративних матеріалів (за наявності) тощо;*
- *навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни:*
 - робоча програма навчальної дисципліни;
 - підручники, посібники;
 - словники;
 - індивідуальні завдання;
 - комп'ютерні презентації;
 - таблиці;
 - збірники завдань;
 - стенди;
 - електронні підручники;
 - методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти;
 - тематичні карти;
 - інтерактивна дошка;
 - конспекти лекцій;
 - ілюстративні матеріали;
 - медична документація.
- *матеріально-технічного забезпечення:*
 - мультимедійний проектор з короткофокусним об'єктивом;
 - інтерактивна дошка
 - персональний комп'ютер викладача або портативний комп'ютер (ноутбук)
 - електронні підручники, тощо